

RAADSBIJEENKOMST LELYSTAD SESSIE 1

<p>Datum: 25 januari 2011. Deelsessie: 19.00 – 20.00 uur Kamer van Lelystad. Doel: Beeldvorming.</p> <p>Onderwerp: JongLeren, nota voor de voorschoolse periode en VVE.</p>	
<p>Toelichting: In de nota "Groei!" zijn voor de periode 2007 – 2010 beleidskaders gesteld voor het peuterspeelzaalwerk en voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Deze nota wordt nu vervangen door de nota "JongLeren, nota voor de voorschoolse periode en VVE 2011 - 2014". Deze nota geeft antwoord op de vraag hoe kan worden bijgedragen aan de optimale (talent)ontwikkeling van kinderen van 0 tot 4 jaar en daarbij zo goed mogelijk aan te sluiten bij het primair onderwijs. Aan de raad wordt gevraagd de doelstelling van de nota vast te stellen, alsmede de volgende speerpunten:</p> <ol style="list-style-type: none">intensiveren van de harmonisatie en integratie van de voorschoolse voorzieningen;versterken van educatief partnerschap en de zorgstructuur 0-4 jaar;kiezen voor een gemeentelijke focus op de voorschoolse periode. <p>Daarnaast is nog een raadsbesluit nodig voor het beschikbaar stellen van financiële middelen en het vaststellen van een nieuwe verordening voor de peuterspeelzalen. Tijdens deze beeldvormende bespreking wordt het voorstel door het college nader toegelicht.</p>	
<p>Behandeling: De sessie is gericht op het overbrengen van informatie naar de raadsleden en andere belangstellenden. Zowel raadsleden als belangstellenden kunnen vragen stellen en mee discussiëren.</p>	
<p>Genodigden: Raadsleden, het college, de SKL en overige belangstellenden.</p>	
<p>Programma:</p> <ul style="list-style-type: none">• Inleiding door de voorzitter.• Toelichting door het college.• Gelegenheid tot het stellen van vragen en discussie.• Afsluiting door de voorzitter.	
<p>Achterliggende stukken: Nota JongLeren voor de voorschoolse periode en VVE.</p>	
<p>Toelichting : wethouder Willem de Jager. Voorzitter : raadslid Chris van Veluwen. Griffier : Irene Korting.</p>	
<p>Contactadres: griffie@lelystad.nl 0320 – 278 353.</p>	

Voorstel aan de raad

afdeling: BLD
steller: M. Drost
doorkiesnummer: 0320-278193
e-mailadres: m.drost@lelystad.nl
begrotingsparagraaf: Jeugd voorop

2010

Nr. B10-08733-1

Punt van de agenda voor de vergadering van

Onderwerp

JongLeren in de voorschoolse periode.

Voorgesteld besluit:

1. Kennis te nemen van de nota "*JongLeren, nota voor de voorschoolse periode en VVE*".
2. De doelstelling voor de nota "*bijdragen in de optimale (talent) ontwikkeling van kinderen van 0 tot 4 jaar en zo goed mogelijk creëren van een doorlopende leerlijn met het primair onderwijs*" vast te stellen.
3. De volgende speerpunten van de nota vast te stellen:
 - a. Intensiveren van de harmonisatie en integratie van de voorschoolse voorzieningen
 - b. Versterken van educatief partnerschap en de zorgstructuur 0-4 jaar
 - c. Kiezen voor een gemeentelijke focus op de voorschoolse periode
4. De geormerkte middelen die het rijk beschikbaar stelt voor onderwijsachterstanden (€ 1.714.500) in 2011 hiervoor beschikbaar te stellen en de inzet van deze middelen voor 2012 en verder mee te nemen in de integrale afweging bij de Kadernota 2011.
5. De verordening peuterspeelzaalwerk 2006 in te trekken en de verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen 2010 vast te stellen.

Inleiding

In de voorschoolse periode gaat het om kinderen van 0 tot vier jaar. Kinderen zijn dan thuis, gaan naar een oppas of gastouder, het kinderdagverblijf en/of naar een peuterspeelzaal. Alle kinderen gaan als ze vier jaar worden naar school. De centrale vraag van deze nota is *hoe kunnen wij bijdragen in de optimale (talent)ontwikkeling van kinderen van 0 tot 4 jaar en daarbij zo goed mogelijk aansluiten bij het primair onderwijs?*

Inhoudelijk draagt de nota JongLeren bij aan de doelstellingen van de Lelystadse Educatieve Agenda (LEA), en vormt het ook één van de prioriteiten in de LEA. Deze nota JongLeren vervangt de nota Groei! waarin beleidskaders zijn gesteld voor peuterspeelzaalwerk en voor- en vroegschoolse educatie (VVE) in de periode 2007 – 2010. In de nota JongLeren zal daarnaast voor het eerst ook het kinderopvang beleid worden meegenomen.

Formeel ligt de verantwoordelijkheid van de gemeente ten aanzien van de voorschoolse voorzieningen bij het bieden van peuterspeelzaalwerk, het uitvoeren van de controles op de kinderopvanglocaties, en het inzetten van extra educatie voor peuters die dat extra nodig hebben. Als kinderen 4 worden en naar school gaan, ligt formeel de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het aanbod, en het bieden van extra educatie voor kinderen die dat nodig hebben, bij de schoolbesturen. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en schoolbesturen om de aansluiting tussen de voorschoolse voorzieningen en de schoolse voorzieningen zo optimaal mogelijk te laten zijn.

Beoogd effect

De centrale doelstelling van deze nota is *bijdragen in de optimale (talent) ontwikkeling van kinderen van 0 tot 4 jaar en zo goed mogelijk creëren van een doorlopende leerlijn met het primair onderwijs*” Dit past in de bredere ambitie om elke leerling de hoogst mogelijke haalbare kans te bieden op een succesvolle schoolloopbaan, die perspectief biedt voor zijn/haar verdere ontwikkeling tot een voor hem/haar haalbare (start)kwalificatie op de arbeidsmarkt.

Argumenten

1.1. Kiezen voor een nota voor de gehele voorschoolse periode

De nota JongLeren geeft voor het eerst de beleidskaders weer voor de gehele voorschoolse periode, dus zowel het peuterspeelzaalwerk, de kinderopvang als ook de voor- en vroegschoolse educatie. Op deze manier kan een optimale ontwikkelingsomgeving voor het jonge kind worden gecreëerd.

2.1. Optimale talentontwikkeling in de voorschoolse periode

De gemeente Lelystad geeft hoge prioriteit aan talentontwikkeling van de jeugd. Veel valt daarbij te verwachten van de investering in jonge kinderen. De uitdrukking “Jong geleerd is oud gedaan” maakt dat duidelijk. Het streven is naar en zo goed mogelijke uitgangspositie voor peuters bij de start van de basisschool. Daarbij is investeren in de talentontwikkeling van het jonge kind essentieel. Onder talentontwikkeling verstaan we hier de optimale ontwikkeling van jonge kinderen in motorisch, cognitief en sociaal opzicht. Daartoe moet een veilige en stimulerende omgeving worden aangeboden en moeten hoogwaardige professionele beroepskrachten beschikbaar zijn. Ongeacht de vorm die wordt gekozen, kan talentontwikkeling bij ieder kind pas optimaal verlopen als voor alle mogelijke obstakels die deze ontwikkeling in de weg staan verantwoordelijkheid wordt genomen door iemand uit de keten. Een gedeelde verantwoordelijkheid door een ketenbrede aanpak en het delen van expertise leidt tot betere resultaten. Het is essentieel om ouders volop te betrekken bij de talentontwikkeling van hun kinderen en handvatten te bieden, zodat deze talenten ook thuis kunnen worden versterkt. Om dit optimaal te kunnen bereiken zijn de subdoelstellingen van deze nota:

1. Tegengaan van segregatie in de voorschoolse periode;
2. Verhogen van het bereik van de voorschoolse voorzieningen en VVE;
3. Versterken van de kwaliteit van de voorschoolse voorzieningen en VVE;
4. Een ieder neemt zijn eigen verantwoordelijkheid.

3.a. Intensiveren van de harmonisatie en integratie van de voorschoolse voorzieningen

Het valt op dat in de voorschoolse periode steeds meer kinderen naar de kinderopvang gaan en minder naar de peuterspeelzaal. Daarmee verworden de peuterspeelzalen steeds meer tot plaatsen waar voornamelijk kinderen van laagopgeleide, niet werkende ouders samen komen. De segregatie heeft op peuterspeelzalen in Lelystad een dusdanige extreme omvang gekregen, met percentages doelgroepkinderen tussen 64,2% en 95,5 % dat het op basis van wetenschappelijke inzichten bijna een onmogelijke opgave is voor deze peuterspeelzalen om deze kinderen zonder taalachterstand af te leveren bij het basisonderwijs. Door deze problematiek, die schadelijk is voor de talentontwikkeling van het kind op jonge leeftijd, is een fundamentele heroriëntatie op de voorschoolse educatie noodzakelijk.

Harmoniseren betekent dat op alle voorschoolse voorzieningen een hoogwaardig pedagogisch en educatief aanbod beschikbaar is. Door voorschoolse voorzieningen te *integreren* ontstaan kindcentra (0-4) die toegankelijk zijn voor alle kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar, ongeacht het gezin waar zij uitkomen (tweeverdieners- of kostwinnersgezin). Ze moeten de ontwikkeling van de peuters in de breedste zin van het woord stimuleren. Om daarbij het bereik van voorschoolse educatie te vergroten is het van belang VVE programma's breder te gaan aanbieden. Hierdoor beginnen kinderen beter voorbereid aan de basisschool waardoor achterstanden en uitval tegengegaan kan worden. Concrete acties die binnen dit speerpunt vallen zijn:

5. Het bieden van regulier peuterspeelzaalwerk: € 590.000,00.
6. Het bieden van aanvullend speciaal peuterspeelzaalwerk: € 90.000,00.
7. Bieden van VVE (training, coördinatie, uitvoering, en extra taal): € 795.000,00.
8. Uitwerken en uitvoeren van harmonisatie: € 100.000,00.

Voor dit speerpunt is dan een totaal budget voor 2011 nodig van € 1.575.000,00.

3.b. Versterken van educatief partnerschap en de zorgstructuur 0-4 jaar

Uit de analyse van het huidige beleid blijkt dat het inzetten op de relatie met de ouders en het aanspreken van ouders op hun verantwoordelijkheid, onder ontwikkeld is. Terwijl schattingen aangeven dat 20% van de prestaties worden bepaald door de school, 40% is aangeboren en 40% worden bepaald door de thuissituatie. Het verbinden van het schoolmilieu met het thuismilieu en met de ouders dient een veel sterkere impuls te krijgen, zeker voor kinderen waar sprake is van een achterstandsituatie. Dit gebeurt door in te zetten op educatief partnerschap, waarbij school en ouders gelijkwaardige partners zijn in de educatie, de opvoeding en het onderwijs, hoewel de eindverantwoordelijkheden van ouders en professionals verschillen. Het gaat om partners die inzien dat ze een *gezamenlijk belang* hebben, namelijk optimale voorwaarden creëren voor de ontwikkeling en het leren van kinderen, thuis en op school. Samen kunnen ze meer bereiken dan ieder voor zich afzonderlijk.

Een ander punt waarmee de kwaliteit van de voorschoolse voorzieningen kan worden versterkt is het investeren in de zorgstructuur. Het kunnen signaleren van achterstanden, zorg en kansen is essentieel. Daarbij is ook van belang dat de leidsters in de voorschoolse periode voldoende in staat zijn te kunnen sturen op de gewenste ontwikkeling van de peuters, en dus voldoende pedagogische kwaliteit hebben. Het versterken van een goede zorgstructuur die hier voldoende aandacht en ondersteuning aan geeft, is daarbij nodig. Daarbij hoort ook een sluitende aanpak van signaleren en toeleiden vanuit het consultatiebureau. Investerings in deze zorgstructuur zijn essentieel om kinderen zo regulier mogelijk te kunnen opvangen.

Concrete acties die binnen dit speerpunt vallen zijn:

- 9. Bieden van Boekenpret in de voorschoolse voorzieningen: € 30.000,00
- 10. Vormgeven van educatief partnerschap met de ouders: € 100.000,00
- 11. Versterken van de sluitende aanpak met Icare/JGZ: € 50.000,00 Bieden van Instapje: € 45.000,00
- 12. Het versterken van de (educatieve en pedagogische) kwaliteit van de leidsters: € 120.000,00
- 13. Verder ontwikkelen van monitoring: € 20.000,00

Voor dit speerpunt is dan een totaal budget voor 2011 nodig van € 365.000,00.

3.c. Kiezen voor een gemeentelijke focus op de voorschoolse periode

Het is de gemeentelijke verantwoordelijkheid om de voorschoolse periode zo in te richten dat kinderen in deze periode voldoende worden toegerust en zonder achterstanden aan het onderwijs kunnen beginnen. En het is de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen om dit ten aanzien van de voorschoolse periode te bereiken. Scholen krijgen (sinds 2006) dan ook zelf middelen van het ministerie hiervoor. Inhoudelijk is de gemeentelijke keuze de focus te leggen op de voorschoolse periode. Gezien de gezamenlijke investeringen tot nu toe, is het van belang om gezamenlijk met de partners te kijken hoe we kunnen toegroeien naar een kindcentrum met goede doorlopende leerlijnen naar het onderwijs en naar deerschikking van middelen. Uitgangspunt van het herschikken van de middelen is dat per 2013 alle partners hun eigen verantwoordelijkheid nemen met de bijbehorende financiële lasten. Uiteraard blijft de inhoudelijke verbinding en aansluiting tussen voorschool en voegschool van groot belang. Concreet gaat het dan voor 2011 en 2012 om:

- 14. Bijdrage van de gemeente aan voegschoolse educatie: € 230.000,00
- 15. Versterken van de doorgaande lijnen: € 15.000,00
- 16. Investeren in extra taalonderwijs door NT2 ondersteuning: € 200.000,00

Voor dit speerpunt is dan een totaal budget voor 2011 nodig van € 445.000,00.

4. Inzet van geormerkte rijksmiddelen

Vanuit het rijk is gekoppeld aan de ambities zoals opgenomen in de Wet OKE (zie nota voor de uitleg hierover) een geormerkt budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering van Voor- en Voegschoolse Educatie. Dit bedrag is € 1.714.500,- en zal voor de uitvoering van deze nota worden ingezet. Dit bedrag is reeds door de raad voor 2011 voor dit doel gereserveerd. De hoogte van het bedrag voor 2012 en verder is nog onzeker, en zal bij de Kadernota 2011 door de raad bij de integrale afwegingen moeten worden meegenomen.

Aanvullend zullen voor de doelstellingen van deze nota ook het budget voor peuterspeelzaalwerk wat regulier in de begroting is opgenomen, worden ingezet. Het gaat om structureel € 680.000,00.

5. Nieuwe verordening

Gezien de oude verordening achterhaald is met de nieuwe wetgeving (wet OKE) is deze nu geactualiseerd. Dat wil zeggen dat aanvullend op de wetgeving alleen de bepalingen ten aanzien van de eisen ten aanzien van de fysieke ruimte en inrichting in de verordening zijn overgebleven.

Kantttekeningen

De uitvoeringsdienst van het ministerie (DUO) maakt een voorbehoud op de verstrekte gegevens omdat de begroting 2011 van OCW nog niet definitief is vastgesteld. DUO stuurt de beschikkingen begin januari 2011 naar de betrokken gemeenten.

Deze nota is in conceptvorm besproken in de stuurgroep Talentontwikkeling waarin alle schoolbesturen zijn vertegenwoordigd. De opmerkingen van de stuurgroep zijn in deze nota verwerkt. Vervolgens is het concept nog met de direct betrokken schoolbesturen en instellingen besproken in een regiegroep op bestuurlijk niveau. De aanwezigen hebben kunnen instemmen met de voorliggende kaders. De belangrijkste discussie heeft plaatsgevonden rond de afbouw van de gemeentelijke subsidie aan de schoolbesturen. Dit heeft geresulteerd in het advies de komende twee jaar te gebruiken om gezamenlijk invulling te geven aan een kwalitatief hoogwaardige voorschoolse- en vroegschoolse periode waarbij de schoolbesturen hun verantwoordelijkheid nemen.

Lelystad, 7 december 2010.

Het college van de gemeente Lelystad,

de secretaris,

de burgemeester,

D.G.C. van der Spek

M. Horselenberg

Raadsbesluit

2010

Nr. B10-08733-5

De raad van de gemeente Lelystad,

op voorstel van het college van de gemeente Lelystad d.d. 7 december 2010;

B E S L U I T:

1. Kennis te nemen van de nota "*JongLeren, nota voor de voorschoolse periode en VVE*",
2. De doelstelling voor de nota "*bijdragen in de optimale (talent) ontwikkeling van kinderen van 0 tot 4 jaar en zo goed mogelijk creëren van een doorlopende leerlijn met het primair onderwijs*" vast te stellen.
3. De volgende speerpunten van de nota vast te stellen:
 - a. Intensiveren van de harmonisatie en integratie van de voorschoolse voorzieningen
 - b. Versterken van educatief partnerschap en de zorgstructuur 0-4 jaar
 - c. Kiezen voor een gemeentelijke focus op de voorschoolse periode
4. De geormerkte middelen die het rijk beschikbaar stelt voor onderwijsachterstanden (€ 1.714.500,00) in 2011 hiervoor beschikbaar te stellen en de inzet van deze middelen voor 2012 en verder mee te nemen in de integrale afweging bij de Kadernota 2011.
5. De verordening peuterspeelzaalwerk 2006 in te trekken en de verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen Lelystad 2010 vast te stellen.

Lelystad,

De raad van de gemeente Lelystad,

de griffier,

de voorzitter,

Raadsbesluit

2010

Nr. B10-08733-6

De raad van de gemeente Lelystad,

op voorstel van het college van de gemeente Lelystad d.d. 7 december 2010;

B E S L U I T:

1. in te trekken de Verordening kwaliteitsregels peuterspeelzaalwerk 2006;
2. vast te stellen de navolgende

VERORDENING ruimte- en inrichtingseisen
peuterspeelzalen Lelystad 2010.

Artikel 1 Begripsbepaling

In deze verordening wordt verstaan onder peuterspeelzaal hetgeen daaronder wordt verstaan in de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen.

Artikel 2 Groepsspeelruimte

1. In een peuterspeelzaal is voor ieder kind minimaal 3,5 m² netto-oppervlakte aan groeps-
speelruimte beschikbaar.
2. Elke ruimte is ingericht in overeenstemming met het aantal en de leeftijd van de op te vangen
kinderen.

Artikel 3 Buitenspeelruimte

1. De peuterspeelzaal beschikt over aangrenzende buitenspeelruimte.
2. De buitenspeelruimte voldoet aan de volgende eisen:
 - a. voor kinderen toegankelijk en veilig bereikbaar;
 - b. een oppervlakte van minimaal 3 m² bruto-oppervlakte speelruimte per aanwezig kind;
 - c. ingericht in overeenstemming met de leeftijd van de op te vangen kinderen.

Artikel 4 Aanwijzing toezichthouders

1. Het college ziet toe op de naleving van de bij deze verordening gestelde regels.
2. Het college wijst de directeur van de GGD aan als toezichthouder.

Artikel 5 Onderzoek door de toezichthouder

1. De toezichthouder onderzoekt na een aanvraag als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid van de Wet
kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen binnen 10 weken of de instandhouding
redelijkerwijs zal plaatsvinden in overeenstemming met de voorschriften uit deze verordening.
2. De toezichthouder onderzoekt jaarlijks of de exploitatie van een peuterspeelzaal plaatsvindt in
overeenstemming met de voorschriften uit deze verordening.
3. Naast het onderzoek, bedoeld in het eerste en tweede lid, kan de toezichthouder incidenteel
onderzoek verrichten naar de naleving van de bij deze verordening gestelde voorschriften.

Artikel 6 Vastleggen onderzoeksresultaten

1. De toezichthouder legt zijn oordeel, naar aanleiding van een onderzoek bij een peuterspeelzaal
als bedoeld in artikel 5, schriftelijk vast in een inspectierapport.
2. De toezichthouder zendt het inspectierapport aan onverwijld de houder van de peuterspeelzaal,
die een afschrift daarvan ter inzage legt op een voor ouders en personeel toegankelijke plaats.
3. De toezichthouder maakt het inspectierapport uiterlijk drie weken na ontvangst openbaar.
4. Indien bij een onderzoek, als bedoeld in het eerste lid, tekortkomingen zijn geconstateerd zendt de
toezichthouder een afschrift van het inspectierapport aan het college.

Artikel 7 Hardheidsclausule

Het college kan artikel 2 en artikel 3 buiten toepassing laten of daarvan afwijken, voorzover toepassing gelet op het belang van kwalitatief verantwoorde opvang voor kinderen in een peuterspeelzaal leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard.

Artikel 8 Intrekking voorgaande regeling en inwerkingtreding

1. De Verordening kwaliteitsregels peuterspeelzalen Lelystad 2006 wordt ingetrokken.
2. Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag volgend op haar bekendmaking.

Artikel 9 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen Lelystad 2010

Lelystad,

De raad van de gemeente Lelystad,

De griffier,

de voorzitter,

Algemene toelichting

Op 1 augustus 2010 is de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (hierna: de Wet) in werking getreden. Het doel van deze Wet is om jonge kinderen in peuterspeelzalen en kindercentra een veilig en stimulerende omgeving te bieden¹.

Eén van de onderliggende doelstellingen van de nieuwe Wet is de regelgeving over peuterspeelzalen te harmoniseren met de kinderdagopvang. Hierdoor ontstaat een landelijk kwaliteitskader voor zowel de peuterspeelzalen als de kinderdagopvang met minimum kwaliteitseisen. In de Wet zijn dan ook een aantal minimale eisen voor de peuterspeelzalen vastgelegd en is tevens aan de minister de bevoegdheid gegeven aanvullende regelgeving voor de kwaliteit in een Algemene maatregel van Bestuur vast te leggen (AmvB). Van deze bevoegdheid is tot op heden geen gebruik gemaakt omdat de partijen een convenant hebben afgesloten waarin de kwaliteitseisen voor de houders van peuterspeelzalen nader zijn uitgewerkt².

De eisen in het convenant hebben als uitgangspunt gediend voor de Beleidsregels kwaliteit peuterspeelzalen (hierna: Beleidsregels) van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).³ Echter, in deze Beleidsregels zijn geen eisen opgenomen ten aanzien van ruimte en inrichting van de peuterspeelzalen. Bij het opstellen van de verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen is aangesloten bij het convenant en de Beleidsregels kwaliteitseisen kinderopvang. De verordening is in overleg met diverse deskundigen op het gebied van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang en de brancheorganisaties tot stand gekomen.

Ruimte en inrichting

Kwalitatief verantwoorde opvang voor kinderen kan niet zonder het stellen van kwaliteitseisen. Eisen inzake ruimte en inrichting vormen hier een essentieel onderdeel van. De eerste levensjaren van een kind zijn belangrijk voor de ontwikkeling van de cognitieve, de sociaal-emotionele en de motorische vaardigheden. De opvoeding door de ouders legt daarvoor de basis, maar ook de rest van de omgeving waarin het kind opgroeit is van belang. Veel kinderen brengen enkele uren per dag door in peuterspeelzalen en andere kindercentra. Ze moeten daar veilig kunnen spelen en voldoende ruimte hebben.

Bestaande eisen over veiligheid en gezondheid die algemeen geldend zijn en volgen uit andere wet- en regelgeving zoals bouwvoorschriften, brandveiligheidsvoorschriften, eisen aan speeltoestellen, keukenhygiëne en dergelijke.

Toezicht

In dit hoofdstuk is het kader voor het toezicht beschreven. Op de handhaving, zijn de algemene handhavingsbevoegdheden uit de Awb van toepassing.

¹ Voorheen de Wet kinderopvang (zie Staatsblad Pm).

² Verantwoord peuterspeelzaalwerk: een eerste stap naar de toekomst, Convenant Kwaliteit peuterspeelzaalwerk d.d. 9 november 2009.

³ Deze beleidsregels zijn van kracht ingaande 1 augustus 2010.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 2 Groepsspeelruimte

In dit artikel wordt bepaald dat voor elk kind 3,5m² netto oppervlak speelruimte aanwezig moet zijn. Speelruimtes dienen passend te zijn ingericht voor spelen en rusten. Bij de inrichting van de binnenruimte dient rekening te worden gehouden met zowel het aantal kinderen dat van een ruimte gebruikmaakt als de leeftijd van de kinderen. Op basis van dit artikel dient elk kind ook daadwerkelijk over minimaal 3,5m² netto speelruimte te kunnen beschikken. Het gaat daarbij om het totale aantal vierkante meters die beschikbaar zijn in de groepsruimten. Dus de lengte vermenigvuldigd met de breedte van de ruimtes waar de kinderen spelen.

Daarnaast is de houder van een peuterspeelzaal gehouden aan de eisen die zijn vastgelegd in het Bouwbesluit 2003. Het Bouwbesluit bevat bouwtechnische voorschriften waaraan alle bouwwerken minimaal moeten voldoen. Peuterspeelzalen vallen onder de categorie 'bijeenkomstfunctie voor kinderopvang'. De eisen uit het Bouwbesluit hebben betrekking op veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en milieu.

Artikel 3 Buitenspeelruimte

Dit artikel geeft aan dat de buitenspeelruimte voor kinderen die gebruik maken van de peuterspeelzaal aangrenzend aan de peuterspeelzaal dient te zijn gesitueerd. Evenals de binnenruimte dient de buitenruimte voor spel geschikt te zijn en ingericht in overeenstemming met de behoeften en mogelijkheden van de kinderen. Ook voor de buitenspeelruimte geldt dat bij de inrichting rekening dient te worden gehouden met het aantal kinderen en de leeftijd van de kinderen die gebruik maken van de ruimte. De speelruimte bestaat per aanwezig kind uit minimaal 3m² bruto oppervlakte. Met aanwezig kind wordt bedoeld op in de peuterspeelzaal aanwezige kinderen, niet noodzakelijkerwijs buitenspelend.

Artikel 4 Aanwijzing toezichthouders

Dit artikel maakt het college verantwoordelijk voor de naleving van deze verordening. Het college wijst de directeur van de GGD aan als toezichthouder. Dit is in overeenstemming met het systeem van de wet. De directeur van de GGD oefent aldus het toezicht uit onder het gezag van het college. Afdeling 5.2. van de Algemene wet bestuursrecht bevat een algemene regeling van de bevoegdheden van toezichthouders, zoals het recht op het betreden van plaatsen, op het vorderen van inlichtingen en het inzien van schriftelijke stukken.

Artikel 5 Onderzoek door de toezichthouder

In dit artikel worden drie soorten van onderzoek onderscheiden. In de eerste plaats onderzoekt de toezichthouder naar aanleiding van een aanvraag voor de exploitatie van een peuterspeelzaal of aan de voorschriften uit deze verordening zal worden voldaan. Daarnaast voert de toezichthouder jaarlijks regulier onderzoek uit bij bestaande peuterspeelzalen. Voorts beschikt de toezichthouder op grond van lid 3 over de mogelijkheid om incidenteel onderzoek te verrichten naar de naleving van de voorschriften uit deze verordening.

Artikel 6 Vastleggen onderzoeksresultaten

De resultaten van het onderzoek uit artikel 5 worden door de toezichthouder schriftelijk vastgelegd in een inspectierapport. De toezichthouder zendt het inspectierapport aan de houder van de peuterspeelzaal. De houder zorgt er voor dat zowel ouders van kinderen in de peuterspeelzaal als het personeel inzage hebben in het inspectierapport van de toezichthouder. Uiterlijk 3 weken na ontvangst maakt de toezichthouder het inspectierapport openbaar. Het ligt voor de hand dat de toezichthouder voor de openbaarmaking een breed toegankelijk medium kiest. Gedacht kan worden aan de mogelijkheden die het internet biedt. Ingeval de toezichthouder constateert dat niet voldaan wordt aan de eisen ten aanzien van de groepsspeelruimte en de buitenspeelruimte dan geeft hij dit zo snel mogelijk door aan het college. In de praktijk zal het veelal betekenen dat de toezichthouder het inspectierapport naar het college zendt.

Artikel 7

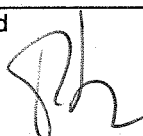

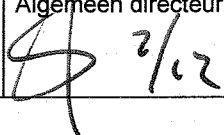

Het opnemen van een hardheidsclausule in deze verordening opent de mogelijkheid voor het college om, in gevallen waarin toepassing van een artikel van de verordening een onbillijkheid van overwegende aard zou opleveren, artikel 2 en artikel 3 buiten toepassing te laten of daarvan af te wijken. Het afwijkende besluit van het college moet altijd binnen de doelstellingen van de verordening passen. De toepassing van de hardheidsclausule moet beperkt blijven tot individuele gevallen. Het gebruik van dit artikel is slechts in uitzonderlijke gevallen mogelijk.

Artikelen 8 en 9

Deze bepalingen spreken voor zich.

POSTCENTRUM
30 NOV. 2010

Onderwerp	Nota JongLeren		A	B
Portefeuillehouder	De Jager		Openbaar	
Programma	Jeugd voorop			
Aan	☐ Directie	Bijlagen	☐ Financiële paragraaf	
	☒ College		☒ Raadsvoorstel	
	☐ Burgemeester		☒ Openbare bekendmaking vereist	
Registratie	 B10-08733		☐ Anders, nl.:	
Steller	E.M. Kamann	Datum	29 november 2010	
Doorkiesnummer	0320-27	Ingekomen brief d.d.		
Afdeling	BLD	Afkomstig van		

Parafen				
Afdelingshoofd	Controllor	Medeparaaf Naam: Afd.:	Medeparaaf Naam: Afd.:	Gemeentesecretaris/ Algemeen directeur
				 2/12
Besproken met portefeuillehouder	☒ ja	☐ nvt		
Besproken in directie	☐ nee	☐ ja, zie bijgevoegd advies/besluit d.d.		
AKKOORD		BESPREKEN		Besluit via A-procedure
Horselenberg			Conform	Gewijzigd
De Jager			Datum besluit:	
Jacobs			Besluit via B-procedure	
Luchtenveld			Conform	Gewijzigd
Fackeldey			Datum besluit: 7-12-2010 	
Jansen			Agendanummer: 1V-7	

Voorgesteld besluit

De raad voor te stellen om:

1. Kennis te nemen van de nota "JongLeren, nota voor de voorschoolse periode en VVE",
2. De doelstelling voor de nota "bijdragen in de optimale (talent) ontwikkeling van kinderen van 0 tot 4 jaar en zo goed mogelijk creëren van een doorlopende leerlijn met het primair onderwijs" vast te stellen.
3. De volgende speerpunten van de nota vast te stellen:
 - a. Intensiveren van de harmonisatie en integratie van de voorschoolse voorzieningen
 - b. Versterken van educatief partnerschap en de zorgstructuur 0-4 jaar
 - c. Kiezen voor een gemeentelijke focus op de voorschoolse periode
4. De geormerkte middelen die het rijk beschikbaar stelt voor onderwijsachterstanden (€ 1.714.500) in 2011 hiervoor beschikbaar te stellen en de inzet van deze middelen voor 2012 en verder mee te nemen in de integrale afweging bij de Kadernota 2011.
5. De verordening peuterspeelzaalwerk 2006 in te trekken en de verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen 2010 vast te stellen.

Voorgesteld besluit

De raad voor te stellen om:

1. Kennis te nemen van de nota "JongLeren, nota voor de voorschoolse periode en VVE",
2. De doelstelling voor de nota "bijdragen in de optimale (talent) ontwikkeling van kinderen van 0 tot 4 jaar en zo goed mogelijk creëren van een doorlopende leerlijn met het primair onderwijs" vast te stellen.
3. De volgende speerpunten van de nota vast te stellen:
 - a. Intensiveren van de harmonisatie en integratie van de voorschoolse voorzieningen
 - b. Versterken van educatief partnerschap en de zorgstructuur 0-4 jaar
 - c. Kiezen voor een gemeentelijke focus op de voorschoolse periode
4. De geormerkte middelen die het rijk beschikbaar stelt voor onderwijsachterstanden (€ 1.714.500) in 2011 hiervoor beschikbaar te stellen en de inzet van deze middelen voor 2012 en verder mee te nemen in de integrale afweging bij de Kadernota 2011.
5. De verordening peuterspeelzaalwerk 2006 in te trekken en de verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen 2010 vast te stellen.

Aanleiding

In de voorschoolse periode gaat het om kinderen van 0 tot vier jaar. Kinderen zijn dan thuis, gaan naar een oppas of gastouder, het kinderdagverblijf en/of naar een peuterspeelzaal. Alle kinderen gaan als ze vier jaar worden naar school. De centrale vraag van deze nota is *hoe kunnen wij bijdragen in de optimale (talent)ontwikkeling van kinderen van 0 tot 4 jaar en daarbij zo goed mogelijk aansluiten bij het primair onderwijs?*

Inhoudelijk draagt de nota JongLeren bij aan de doelstellingen van de Lelystadse Educatieve Agenda (LEA), en vormt het ook één van de prioriteiten in de LEA. Deze nota JongLeren vervangt de nota Groei! waarin beleidskaders zijn gesteld voor peuterspeelzaalwerk en voor- en vroegschoolse educatie (VVE) in de periode 2007 – 2010. In de nota JongLeren zal daarnaast voor het eerst ook het kinderopvang beleid worden meegenomen.

Beoogd effect

De centrale doelstelling van deze nota is *bijdragen in de optimale (talent) ontwikkeling van kinderen van 0 tot 4 jaar en zo goed mogelijk creëren van een doorlopende leerlijn met het primair onderwijs*. Dit past in de bredere ambitie om elke leerling de hoogst mogelijke haalbare kans te bieden op een succesvolle schoolloopbaan, die perspectief biedt voor zijn/haar verdere ontwikkeling tot een voor hem/haar haalbare (start)kwalificatie op de arbeidsmarkt.

Argumenten

1.1. Kiezen voor een nota voor de gehele voorschoolse periode

De nota JongLeren geeft voor het eerst de beleidskaders weer voor de gehele voorschoolse periode, dus zowel het peuterspeelzaalwerk, de kinderopvang als ook de voor- en vroegschoolse educatie. Op deze manier kan een optimale ontwikkelingsomgeving voor het jonge kind worden gecreëerd.

2.1. Optimale talentontwikkeling in de voorschoolse periode

De gemeente Lelystad geeft hoge prioriteit aan talentontwikkeling van de jeugd. Veel valt daarbij te verwachten van de investering in jonge kinderen. De uitdrukking "Jong geleerd is oud gedaan" maakt dat duidelijk. Het streven is naar en zo goed mogelijke uitgangspositie voor peuters bij de start van de basisschool. Daarbij is investeren in de talentontwikkeling van het jonge kind essentieel. Onder talentontwikkeling verstaan we hier de optimale ontwikkeling van jonge kinderen in motorisch, cognitief en sociaal opzicht. Daartoe moet een veilige en stimulerende omgeving worden aangeboden en

moeten hoogwaardige professionele beroepskrachten beschikbaar zijn. Ongeacht de vorm die wordt gekozen, kan talentontwikkeling bij ieder kind pas optimaal verlopen als voor alle mogelijke obstakels die deze ontwikkeling in de weg staan verantwoordelijkheid wordt genomen door iemand uit de keten. Een gedeelde verantwoordelijkheid door een ketenbrede aanpak en het delen van expertise leidt tot betere resultaten. Het is essentieel om ouders volop te betrekken bij de talentontwikkeling van hun kinderen en handvatten te bieden, zodat deze talenten ook thuis kunnen worden versterkt. Om dit optimaal te kunnen bereiken zijn de subdoelstellingen van deze nota:

1. Tegengaan van segregatie in de voorschoolse periode;
2. Verhogen van het bereik van de voorschoolse voorzieningen en VVE;
3. Versterken van de kwaliteit van de voorschoolse voorzieningen en VVE;
4. Een ieder neemt zijn eigen verantwoordelijkheid.

3.a. Intensiveren van de harmonisatie en integratie van de voorschoolse voorzieningen

Het valt op dat in de voorschoolse periode steeds meer kinderen naar de kinderopvang gaan en minder naar de peuterspeelzaal. Daarmee verworden de peuterspeelzalen steeds meer tot plaatsen waar voornamelijk kinderen van laagopgeleide, niet werkende ouders samen komen. De segregatie heeft op peuterspeelzalen in Lelystad een dusdanige extreme omvang gekregen, met percentages doelgroepkinderen tussen 64,2% en 95,5 % dat het op basis van wetenschappelijke inzichten bijna een onmogelijke opgave is voor deze peuterspeelzalen om deze kinderen zonder taalachterstand af te leveren bij het basisonderwijs. Door deze problematiek, die schadelijk is voor de talentontwikkeling van het kind op jonge leeftijd, is een fundamentele heroriëntatie op de voorschoolse educatie noodzakelijk.

Harmoniseren betekent dat op alle voorschoolse voorzieningen een hoogwaardig pedagogisch en educatief aanbod beschikbaar is. Door voorschoolse voorzieningen te *integreren* ontstaan kindcentra (0-4) die toegankelijk zijn voor alle kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar, ongeacht het gezin waar zij uitkomen (tweeverdieners- of kostwinnersgezin). Ze moeten de ontwikkeling van de peuters in de breedste zin van het woord stimuleren. Om daarbij het bereik van voorschoolse educatie te vergroten is het van belang VVE programma's breder te gaan aanbieden. Hierdoor beginnen kinderen beter voorbereid aan de basisschool waardoor achterstanden en uitval tegengegaan kan worden. Concrete acties die binnen dit speerpunt vallen zijn:

5. Het bieden van regulier peuterspeelzaalwerk: € 590.000,-
6. Het bieden van aanvullend speciaal peuterspeelzaalwerk: € 90.000,-
7. Bieden van VVE (training, coördinatie, uitvoering, en extra taal): € 795.000
8. Uitwerken en uitvoeren van harmonisatie: € 100.000

Voor dit speerpunt is dan een totaal budget voor 2011 nodig van € 1.575.000,-

3.b. Versterken van educatief partnerschap en de zorgstructuur 0-4 jaar

Uit de analyse van het huidige beleid blijkt dat het inzetten op de relatie met de ouders en het aanspreken van ouders op hun verantwoordelijkheid, onder ontwikkeld is. Terwijl schattingen aangeven dat 20% van de prestaties worden bepaald door de school, 40% is aangeboren en 40% worden bepaald door de thuissituatie. Het verbinden van het schoolmilieu met het thuismilieu en met de ouders dient een veel sterkere impuls te krijgen, zeker voor kinderen waar sprake is van een achterstandssituatie. Dit gebeurt door in te zetten op educatief partnerschap, waarbij school en ouders gelijkwaardige partners zijn in de educatie, de opvoeding en het onderwijs, hoewel de eindverantwoordelijkheden van ouders en professionals verschillen. Het gaat om partners die inzien dat ze een *gezamenlijk belang* hebben, namelijk optimale voorwaarden creëren voor de ontwikkeling en het leren van kinderen, thuis en op school. Samen kunnen ze meer bereiken dan ieder voor zich afzonderlijk.

Een ander punt waarmee de kwaliteit van de voorschoolse voorzieningen kan worden versterkt is het investeren in de zorgstructuur. Het kunnen signaleren van achterstanden, zorg en kansen is essentieel. Daarbij is ook van belang dat de leidsters in de voorschoolse periode voldoende in staat zijn te kunnen sturen op de gewenste ontwikkeling van de peuters, en dus voldoende pedagogische kwaliteit hebben. Het versterken van een goede zorgstructuur die hier voldoende aandacht en ondersteuning aan geeft, is daarbij nodig. Daarbij hoort ook een sluitende aanpak van signaleren en toeleiden vanuit het consultatiebureau. Investerings in deze zorgstructuur zijn essentieel om kinderen zo regulier mogelijk te kunnen opvangen.

Concrete acties die binnen dit speerpunt vallen zijn:

9. Bieden van Boekenpret in de voorschoolse voorzieningen: € 30.000,-
10. Vormgeven van educatief partnerschap met de ouders: € 100.000
11. Versterken van de sluitende aanpak met Icare/JGZ: € 50.000,-
12. Bieden van Instapje: € 45.000,-
13. Het versterken van de (educatieve en pedagogische) kwaliteit van de leidsters: € 120.000,-
14. Verder ontwikkelen van monitoring: € 20.000,-

Voor dit speerpunt is dan een totaal budget voor 2011 nodig van € 365.000,-

3.c. Kiezen voor een gemeentelijke focus op de voorschoolse periode

Het is de gemeentelijke verantwoordelijkheid om de voorschoolse periode zo in te richten dat kinderen in deze periode voldoende worden toegerust en zonder achterstanden aan het onderwijs kunnen beginnen. En het is de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen om dit ten aanzien van de vroegschoolse periode te bereiken. Scholen krijgen (sinds 2006) dan ook zelf middelen van het ministerie hiervoor. Inhoudelijk is de gemeentelijke keuze de focus te leggen op de voorschoolse periode. Gezien de gezamenlijke investeringen tot nu toe, is het van belang om gezamenlijk met de partners te kijken hoe we kunnen toegroeien naar een kindcentrum met goede doorlopende leerlijnen naar het onderwijs en naar deerschikking van middelen. Uitgangspunt van het herschikken van de middelen is dat per 2013 alle partners hun eigen verantwoordelijkheid nemen met de bijbehorende financiële lasten. Uiteraard blijft de inhoudelijke verbinding en aansluiting tussen voorschool en vroegschool van groot belang. Concreet gaat het dan voor 2011 en 2012 om:

15. Bijdrage van de gemeente aan vroegschoolse educatie: € 230.000
16. Versterken van de doorgaande lijnen: € 15.000
17. Investeren in extra taalonderwijs door NT2 ondersteuning: € 200.000

Voor dit speerpunt is dan een totaal budget voor 2011 nodig van € 445.000,-

4. Inzet van geormerkte rijksmiddelen

Vanuit het rijk is gekoppeld aan de ambities zoals opgenomen in de Wet OKE (zie nota voor de uitleg hierover) een geormerkt budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering van Voor- en Vroegschoolse Educatie. Dit bedrag is € 1.714.500,- en zal voor de uitvoering van deze nota worden ingezet. Dit bedrag is reeds door de raad voor 2011 voor dit doel gereserveerd. De hoogte van het bedrag voor 2012 en verder is nog onzeker, en zal bij de Kadernota 2011 door de raad bij de integrale afwegingen moeten worden meegenomen. Aanvullend zullen voor de doelstellingen van deze nota ook het budget voor peuterspeelzaalwerk wat regulier in de begroting is opgenomen, worden ingezet. Het gaat om structureel € 680.000,-.

5. Nieuwe verordening

Gezien de oude verordening achterhaald is met de nieuwe wetgeving (wet OKE) is deze nu geactualiseerd. Dat wil zeggen dat aanvullend op de wetgeving alleen de bepalingen ten aanzien van de eisen ten aanzien van de fysieke ruimte en inrichting in de verordening zijn overgebleven.

Kanttekeningen

De uitvoeringsdienst van het ministerie (DUO) maakt een voorbehoud op de verstrekte gegevens omdat de begroting 2011 van OCW nog niet definitief is vastgesteld. DUO stuurt de beschikkingen begin januari 2011 naar de betrokken gemeenten.

Deze nota is in conceptvorm besproken in de stuurgroep Talentontwikkeling waarin alle schoolbesturen zijn vertegenwoordigd. De opmerkingen van de stuurgroep zijn in deze nota verwerkt. Vervolgens is het concept nog met de direct betrokken schoolbesturen en instellingen besproken in een regiegroep op bestuurlijk niveau. De aanwezigen hebben kunnen instemmen met de voorliggende kaders. De belangrijkste discussie heeft plaatsgevonden rond de afbouw van de gemeentelijke subsidie aan de schoolbesturen. Dit heeft geresulteerd in het advies de komende twee jaar te

gebruiken om gezamenlijk invulling te geven aan een kwalitatief hoogwaardige voorschoolse- en vroegschoolse periode waarbij de schoolbesturen hun verantwoordelijkheid nemen.

Communicatie

Na vaststelling door de raad zal deze nota onder externe partners worden verspreid en de bekendmaking zal in de Flevopost worden gepubliceerd.

GEMEENTE LELYSTAD

JongLeren

**Nota voor de voorschoolse periode en VVE
2011-2014**

November 2010

INHOUD

1. Inleiding.....	3
2. Analyse huidig beleid.....	5
2.1. Algemeen.....	5
2.2. Groei!.....	6
2.3. Kinderopvang.....	13
2.4. Conclusie.....	14
3. Landelijke ontwikkelingen.....	16
3.1. Wet OKE.....	16
3.2. Wet kinderopvang.....	17
3.3. Regeerakkoord.....	18
4. Doelstellingen van Beleid.....	19
4.1. Speerpunten van de toekomst.....	21
5. Uitvoering en Financiën.....	24
5.1 Beschikbaar Budget Gemeente.....	24
5.2 Budget Harmonisatie en integratie	24
5.3 Budget educatief partnerschap en zorgstructuur	26
5.4 Budget gemeentelijke focus.....	27
5.5 Totaal overzicht van de kosten	29
Bijlagen.....	30
Bijlage 1 Criteria VVE-doelgroep	30
Bijlage 2 ondernomen acties VVE.....	31
Bijlage 3 Armoede risico profiel.....	32
Bijlage 4 VVE peuterspeelzalen en VVE scholen	33
VVE- Peuterspeelzalen.....	33
VVE scholen.....	34
Bijlage 5 Nieuwe verordening peuterspeelzaalwerk	35
Bijlage 6 Waarderingskader onderwijs inspectie.....	40
Bijlage 7 Visie G27/32 op harmonisatie voorschoolse voorzieningen	41

1. INLEIDING

'Uit twintig, dertig jaar onderwijsachterstandenbeleid blijkt dat achterstand niet gemakkelijk is in te lopen. Keer op keer wordt vastgesteld dat de beginachterstand niet wordt weggewerkt. Eerder groter wordt dan kleiner. Ons reguliere systeem is dus niet voldoende. Het werkt niet goed genoeg. We moeten de ogen niet sluiten voor de werkelijkheid. Die is verre van ideaal.'

-Paul Leseman- Hoogleraar orthopedagogiek

De gemeente Lelystad geeft hoge prioriteit aan talentontwikkeling van de jeugd. Veel valt daarbij te verwachten van de investering in jonge kinderen. De uitdrukking "Jong geleerd is oud gedaan" maakt dat duidelijk. Voor wat betreft de goede schoolloopbaan verwijst het collegeprogramma op hoofdlijnen 2010-2014 naar de LEA (Lelystadse Educatieve Agenda). De centrale visie van de LEA is om elke leerling de hoogst mogelijke haalbare kans te bieden op een succesvolle schoolloopbaan, die perspectief biedt voor zijn/haar verdere ontwikkeling tot een voor hem/haar haalbare (start)kwalificatie op de arbeidsmarkt. Deze nota 'JongLeren' draagt bij aan die doelstelling van de LEA, namelijk op het gebied van de voorschoolse voorzieningen en voor- en vroegschoolse educatie.

Ten aanzien van de voorschoolse voorzieningen was de nota Groei! het beleidsdocument voor de periode 2006-2010 waarin peuterspeelzaalwerk en investeringen in de Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE) samen kwamen. Deze nota 'JongLeren' is een vervolg op de nota Groei, waarbij ten aanzien van de voorschoolse periode ook de kinderopvang wordt meegenomen.

In de voorschoolse periode gaat het om kinderen van 0 tot 4 jaar. Kinderen zijn dan thuis, gaan naar een oppas of gastouder, het kinderdagverblijf en/of naar een peuterspeelzaal. Alle kinderen gaan als ze vier jaar worden naar school. De centrale vraag van deze nota is ***hoe kunnen wij bijdragen in de optimale (talent)ontwikkeling van kinderen van 0 tot 4 jaar en zo goed mogelijk creëren van een doorlopende leerlijn met het primair onderwijs?***

Subdoelstellingen hierbij zijn:

- Tegengaan van segregatie in de voorschoolse periode;
- Verhogen van het bereik van de voorschoolse voorzieningen en VVE;
- Versterken van de kwaliteit van de voorschoolse voorzieningen en VVE;
- Een ieder neemt zijn eigen verantwoordelijkheid.

Onder talentontwikkeling verstaan we hier de optimale ontwikkeling van jonge kinderen in motorisch, cognitief en sociaal opzicht. Daartoe moet een veilige en stimulerende omgeving worden aangeboden en moeten hoogwaardige professionele beroepskrachten beschikbaar zijn. Ongeacht de vorm die wordt gekozen, kan talentontwikkeling bij ieder kind pas optimaal verlopen als voor alle mogelijke obstakels die deze ontwikkeling in de weg staan verantwoordelijkheid wordt genomen door iemand uit de keten. Een gedeelde verantwoordelijkheid door een ketenbrede aanpak en het delen van expertise leidt tot betere resultaten. Het is essentieel om ouders volop te betrekken bij de talentontwikkeling van hun kinderen en handvatten te bieden, zodat deze talenten ook thuis kunnen worden versterkt.

Om tot speerpunten van nieuw beleid te komen wordt in deze nota eerst aandacht besteed aan de analyse van het huidige beleid (hoofdstuk 2), vervolgens worden een aantal landelijke ontwikkelingen geschetst en de invloed die zij op Lelystad hebben (hoofdstuk 3). Vanuit de

analyse van deze stand van zaken wordt een aantal speerpunten voor nieuw beleid geformuleerd (hoofdstuk 4). Afsluitend wordt aandacht besteed aan het vervolgproces ten aanzien van de uitvoering van deze speerpunten (hoofdstuk 5).

2. ANALYSE HUIDIG BELEID

In dit hoofdstuk wordt de balans van het huidige beleid opgemaakt. Deze analyse is gebaseerd op diverse gesprekken met het veld en gegevens zoals die voor handen zijn. Eerst wordt een kort beeld geschetst van de algemene stand van zaken, dan wordt specifiek de nota Groei! behandeld en vervolgens de situatie rondom kinderopvang en andere lokale ontwikkelingen.

2.1. ALGEMEEN

In de voorschoolse periode gaat het om de voorzieningen vanuit de kinderopvang en peuterspeelzaalwerk. De vroegschoolse periode gaat over groep 1 en 2 van de basisschool. Dat betekent dat VVE gaat om kinderen in de leeftijd van 0 tot 6 jaar, waarbij kinderen pas vanaf 2 of 2,5 jaar naar de peuterspeelzaal gaan. Het aantal kinderen in Lelystad tot 6 jaar schommelt rond de 5.000 kinderen, met in 2009 in totaal ongeveer 5.500 kinderen. In Lelystad is dat 8% van de bevolking, terwijl dit gemiddeld in Nederland 6% van de bevolking 0 tot 6 jaar is.

Waar de kinderopvang door ouderbijdrage en rijksmiddelen wordt gefinancierd, subsidieert de gemeente (samen met een deel ouderbijdrage) de peuterspeelzalen. De peuterspeelzaal is van oudsher een voorziening ter voorbereiding op de basisschool met een educatief karakter. Lelystad telt in totaal 24 peuterspeelzalen. Op dit moment vallen bijna alle peuterspeelzalen onder de Stichting Kindercentra Lelystad (SKL), er zijn nog 4 zogenaamde éénpitters¹. In de afgelopen vier jaar zijn er 4 peuterspeelzalen opgeheven, waarvan 3 éénpitters. Met name het behoud van gekwalificeerd personeel was voor deze peuterspeelzalen een reden om te sluiten (zie hoofdstuk 2.2.4, Waarborgen van kwaliteit).

Van de 24 peuterspeelzalen in Lelystad zijn negen peuterspeelzalen aangemerkt als zogenaamde VVE-peuterspeelzalen. Hier wordt extra scholing en deskundigheid ingezet ten behoeve van de taal en talentontwikkeling van de peuters. De doelgroep van VVE is als volgt omschreven: een kind valt in de VVE-doelgroep indien:

- a) het kind een 'gewicht' heeft volgens de gewichtenregeling in het onderwijs (gebaseerd op het opleidingsniveau van ouders);
- b) thuis niet of nauwelijks Nederlands wordt gesproken of;
- c) de leidster op basis van haar observatie tot het oordeel komt dat extra ondersteuning zinvol is. In bijlage 1 treft u de uitgebreide doelgroepbepaling aan.

Hiermee wordt een basisaanbod aan peuterspeelzalen gerealiseerd. Soms kan het zijn dat door motorische, fysieke of sociaal emotionele problemen een peuter te veel aandacht nodig heeft, en niet past in het reguliere aanbod. Daarom heeft Lelystad naast de 24 reguliere en VVE peuterspeelzalen twee zogenaamde 'therapeutische' peuterspeelzalen. Peuterspeelzaal 'Het Opstapje' van Stichting Peuterspeelzaal Extra Lelystad (SPEL) heeft 22 kindplaatsen en is gericht op kinderen met motorische en fysieke problemen en achterstanden. Peuterspeelzaal 'De Muizefant' van de SKL heeft 16 kindplaatsen en is gericht op kinderen met sociaal emotionele problemen of achterstanden. Deze peuterspeelzalen ontvangen zowel een reguliere peuterspeelzaalsubsidie, als een aanvullende subsidie om het bijzondere aanbod te kunnen realiseren.

¹ Een éénpitter wil zeggen dat de gehele organisatie uit één peuterspeelzaal bestaat.

Hieronder wordt meer specifiek ingegaan op de analyse ten aanzien van de nota Groei! en de kinderopvang.

2.2. GROEI!

In de periode van 2007-2010 is het beleid ten aanzien van VVE en peuterspeelzaalwerk in de nota 'Groe!' uiteengezet. De volgende doelstellingen zijn in de nota geformuleerd:

1. **Taalontwikkeling:** het taalniveau van de doelgroep gelijk te brengen aan het niveau van de andere kinderen bij het verlaten van groep 2 van de basisschool.
2. **Competentieontwikkeling:** de competenties zoals zelfstandigheid, omgaan met anderen, hulp durven vragen en initiatief nemen zowel binnen VVE zalen en scholen als ook thuis extra te stimuleren.

Eén instrumentele doelstelling:

3. **Signaleren en preventie:** leidsters en leerkrachten ondersteunen opdat zij tijdig achterstanden en mogelijke problemen signaleren bij hun peuters en kleuters.

En twee randvoorwaardelijke doelstellingen:

4. **Bereiken van peuters en kleuters:** het vaststellen van een ambitieniveau ten aanzien van het bereik van regulier peuterspeelzaalwerk, VVE op de peuterspeelzalen en op de basisscholen.
5. **Waarborgen van kwaliteit** is het waarborgen van de kwaliteit van de reguliere peuterspeelzalen, van de uitvoering van het programma Kaleidoscoop en van de medewerkers.

Om de doelstellingen van de nota Groei! te realiseren zijn de afgelopen jaren verschillende maatregelen getroffen. Deze worden in de volgende paragrafen toegelicht en geanalyseerd.

2.2.1. Taal- en competentie ontwikkeling

In het kader van VVE wordt in Lelystad in de voor- en vroegschoolse periode gewerkt met één programma (Kaleidoscoop) en drie methodes (Instapje, VVE-taallijn en Boekenpret) die alle zijn opgenomen in de databank effectieve jeugdinterventies van het Nederlands Jeugd Instituut (NJI)². Daarnaast wordt extra taalondersteuning geboden door de inzet van NT2 (Nederlands als 2e Taal) docenten. Er zijn naast de uitvoering van deze programma's vele stappen gezet op het gebied van VVE, hiervoor verwijzen wij naar bijlage 2.

TABEL 1: AANBOD VOOR KINDEREN VAN 1-6 JAAR IN LELYSTAD.

Doelgroep	1-2 jaar	2-4 jaar	4-6 jaar	6+ jaar
Groepsvoorziening voor VVE-doelgroep kinderen		Kaleidoscoop Boekenpret VVE-taallijn	Kaleidoscoop Boekenpret	Boekenpret
Individuele voorziening voor de doelgroep	Instapje		NT2	NT2

² <http://www.nji.nl/eCache/DEF/1/12/951.html>.

Instapje en het consultatiebureau

Regulier peuterspeelzaalwerk begint op de leeftijd van 2 jaar, VVE peuterspeelzalen vanaf 2,5 jaar. In de nota Groei! is geconstateerd dat het goed zou zijn voor een aantal kinderen dat al eerder begonnen wordt met het stimuleren van de ontwikkeling. Daarom is gekozen voor het project 'Instapje'. Dit project wordt uitgevoerd door het consultatiebureau (Icare) en de Stichting Kindercentra Lelystad (SKL). De Instapje-medewerkers brengen gedurende 26 weken wekelijks een huisbezoek aan moeder/vader en kind (1-2 jaar). Tijdens deze huisbezoeken leren ouders om te spelen met het kind (spelen stimuleert de ontwikkeling) en wordt het belang van de Nederlandse taal onderstreept. Het project richt zich op de VVE doelgroep. Er zijn inmiddels 40 gezinnen aangemeld, hiervan zijn 23 gezinnen ook daadwerkelijk gestart met 'Instapje'. Op dit moment zijn er nog geen gezinnen die het hele traject hebben afgerond. Hierdoor heeft er nog geen evaluatie plaatsgevonden.

De relatie tussen consultatiebureau en peuterspeelzaalwerk is daarmee versterkt. In het kader van het Armoedebeleid³ voert het consultatiebureau sinds 2010 bovendien een extra toets uit op basis van het Armoede Risico Profiel (ARP, zie bijlage 3). Consultatiebureaus zijn zich hierdoor meer bewust van de armoedeproblematiek in de gezinnen. Zij signaleren actief risico's zoals ontwikkelingsachterstanden en achterstanden in de taalbeheersing. Op basis hiervan worden gezinnen voor 'Instapje' geselecteerd of wordt actief doorverwezen naar de peuterspeelzaal. Dit is een expliciet aandachtspunt in de gesprekken die het consultatiebureau voert met ouders.

Kaleidoscoop

Er is gekozen voor één VVE-programma voor alle peuterspeelzalen en scholen die deelnemen aan VVE. Kaleidoscoop is een educatief programma dat zich richt op de brede ontwikkeling van kinderen, met speciale aandacht voor hun taalontwikkeling. In 2010 zijn er 9 peuterspeelzalen en 11 scholen in het primair onderwijs die Kaleidoscopisch werken (zie bijlage 4). Daarnaast is in 2010 een pilot gestart waarin VVE (Kaleidoscoop) wordt aangeboden op kinderdagverblijf de Kiekendiefjes, De Tovertuin en Ziezo.

Uit Amerikaans onderzoek naar peuters die hebben deelgenomen aan High/Scope⁴ blijkt dat na 36 jaar de kinderen onder andere een hogere opleiding hebben genoten en meer verdienen. De onderzoekers concludeerden dat hoogwaardige voorschoolse programma's voor jonge kinderen die in armoede leven bijdragen aan hun intellectuele en sociale ontwikkeling, aan hun schoolsucces en hun economische prestatie.

Dat klinkt veelbelovend. Echter, High/Scope is een voorschoolsprogramma dat: 1. zorg en educatie

Het VVE-programma Kaleidoscoop is een vertaling van het Amerikaanse programma High/Scope. Het is een educatieve methode voor jonge kinderen in de leeftijd van 2½ tot 6 jaar. Actief leren is de kern van Kaleidoscoop. Kinderen verkennen, verbreden en verdiepen hun kennis en ervaringen in interactie met de leidsters en leerkrachten. Het programma gaat uit van de mogelijkheden, de motivatie en het eigen initiatief van kinderen en bevordert hun zelfstandigheid. Belangrijke elementen binnen de methode zijn een rijke en geordende leeromgeving, een vast dagschema, interactie tussen de beroepskracht en de kinderen, observatie van de kinderen en betrokkenheid van ouders. Het wordt in Lelystad ingezet als aanvulling op het reguliere aanbod en wordt minimaal 4 dagdelen aangeboden.

³ 2009. *Meedoen is mogelijk. Integraal armoedebeleid gemeente Lelystad.*

⁴ High/Scope Educational Research Foundation, *The High/Scope Perry preschool study through age 40*, Ypsilanti, Michigan 2005.

combineert en 2. bijdraagt aan de ontwikkeling van jonge kinderen en:

1. gerund wordt door leerkrachten met een bachelor diploma (universitair) en een onderwijs bevoegdheid;
2. per leerkracht worden gemiddeld acht kinderen bediend;
3. het programma richt zich specifiek op kinderen van ouders met een lage opleiding, die geen of beperkte beroepskwalificatie hebben en klein behuisd zijn;
4. gedurende twee schooljaren kinderen in de leeftijd van 3 en 4 jaar dagelijks bereikt, vijf dagen per week, 2,5 uur per dag;
5. waar de leerkracht wekelijks met de ouders thuis spreekt over de voortgang.

Het Nederlandse programma Kaleidoscoop is een bewerking van dit Amerikaanse programma, waarbij niet alle onderdelen even sterk naar voren komen. Zo wordt in Nederland wel de norm van 8 kinderen per beroepskracht gehanteerd, maar krijgt de oudercomponent minder aandacht. De leidsters zijn hier MBO/ HBO geschoold en het programma wordt 4 in plaats van 5 dagdelen aangeboden. Daarbij is het strikt methodisch werken in de Verenigde Staten sterker verankerd dan in het Nederlandse sociale domein, waardoor het moeilijker is de werkzame bestanddelen in de methodiek te borgen.

Het zijn vooral de basisscholen die in toenemende mate vraagtekens zetten bij de effectiviteit van het Kaleidoscoop. Zeker gezien de forse tijdsinvestering die voor (onderdelen van) het programma gevraagd wordt, zoals het invullen van de Kind Observatie en Registratie (KOR). De vraagtekens komen mede voort uit het rapport van KPC 'Als de Nederlandse taal onvoldoende is'⁵. Een van de uitkomsten van dit rapport is dat 1 op de 10 Lelystadse leerlingen niet of nauwelijks in het Nederlands aanspreekbaar is op het moment dat zij instromen in groep 1 van de basisschool. Dit concentreert zich op 5 scholen waar 1 op de 3 leerlingen niet of nauwelijks in het Nederlands aanspreekbaar is. Hoewel er een voorbehoud gemaakt kan worden bij de gehanteerde methodiek van het onderzoek, geeft het wel een duidelijk signaal over het instroomniveau van kleuters in het primair onderwijs of in ieder geval over de beleving van de professionals in het primair onderwijs. Er blijven dus kinderen met forse taal achterstanden op school komen, ook als ze de (VVE-) peuterspeelzaal wel hebben gevolgd. Tenslotte blijkt het in de praktijk voor peuterspeelzalen en scholen lastig om altijd aan de randvoorwaarden te voldoen. Zo blijkt het door ziekte/vervanging niet altijd mogelijk om voldoende geschoolde krachten beschikbaar te hebben.

Het rijk heeft in 2006 de financiering van VVE voor de basisscholen gewijzigd. De middelen komen niet meer via de gemeente bij de schoolbesturen, maar de schoolbesturen ontvangen de VVE middelen rechtstreeks van het ministerie van OCW. VVE op de basisscholen is thans dus formeel de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. De schoolbesturen ontvangen een bijdrage van het Rijk voor het voeren van onderwijsachterstandenbeleid verdisconteerd in de lumpsum op basis van de samenstelling van de leerlingenpopulatie.

De meeste gemeente in Nederland hebben de VVE-middelen voor de scholen afgebouwd. In Lelystad is gekozen om schoolbesturen, naast de middelen die zij van het rijk ontvangen op basis van inhoudelijke afspraken, extra te financieren vanuit de middelen voor VVE in de voorschoolse periode. Het gevolg is echter dat het daardoor te veel lijkt alsof de keuzes ten aanzien van de

⁵ Reitsma, M., Spliethoff, F., 2009. *Als de Nederlandse taal onvoldoende is, een prevalentie-onderzoek naar vierjarige taalzwakke leerlingen in Lelystad*. KPC Groep.

invulling van de vroegschoolse periode van VVE een gemeentelijke verantwoordelijkheid is. En dat scholen ervaren dat de 'gemeente bepaald' in plaats van dat zijzelf ondersteund worden om het juiste aanbod te bieden aan de populatie op de scholen.

VVE-taallijn

Naast de Kaleidoscooptraining wordt de VVE-taallijn door de PABO aangeboden. Dit is een methode om de deskundigheid van professionals te bevorderen. De VVE-leidsters nemen verplicht deel aan de taallijn om het VVE-programma te versterken op het gebied van taalstimulering. De taallijn bestaat uit een aantal losse scholingsmodules⁶.

Boekenpret

Het programma 'Boekenpret' wordt in de voor- en vroegschoolse periode ingezet voor taalstimulering. Het programma behelst een steeds wisselende aanvulling op het basisaanbod van boeken op de peuterspeelzaal/school. Het is vooral gericht op gezinnen waar weinig aandacht is voor (voor) lezen. De winst van Boekenpret zit in de combinatie van aandacht voor het lezen thuis en aandacht voor het lezen op de peuterspeelzaal of op school. Om ouderbetrokkenheid te combineren met taalontwikkeling is Boekenpret sinds 2010 gekoppeld aan de pilot 'Verteltassen'. 'Verteltassen' is een methode waarbij ouders op school worden uitgenodigd om gezamenlijk een 'verteltas' te maken. Dit is een aantrekkelijk vormgegeven tas gevuld met een prentenboek, een bijbehorend informatief boek en verschillende soorten spelmaterialen. Kinderen, ouders en professionals werken zo op speelse wijze aan doelen als taalontwikkeling en leesbevordering. Door 'Boekenpret' aan 'Verteltassen' te koppelen wordt taalontwikkeling en ouderbetrokkenheid gekoppeld, zodat er meer vertrouwen is dat 'Boekenpret' een effectieve interventie is.

NT2-begeleiding/ Schakelklas

Na de voorschoolse periode gaan kinderen naar het primair onderwijs. Indien een leerling onvoldoende kennis heeft van de Nederlandse taal om deel te kunnen nemen aan het reguliere onderwijs, kunnen scholen deze leerlingen aanmelden bij de NT2-begeleiding. Deze begeleiders hebben hun expertise op het aanleren van Nederlands als 2^e Taal. Vijf NT2 docenten die werkzaam zijn bij de FlevoMeer Bibliotheek screenen⁷ en begeleiden de leerlingen. Als een kind in aanmerking komt voor NT2-begeleiding dan blijft het kind deelnemen aan het reguliere onderwijs, maar krijgt het daarnaast begeleiding tijdens de schooluren. De gemiddelde toename van de woordenschat van deze leerlingen was in de begeleiding 200 woorden per maand.

Het bereik van NT2-begeleiding is sinds 2006 fors gestegen. Met de extra taalondersteuning (NT2 docenten) zijn in 2010 113 leerlingen begeleid op inmiddels 25 basisscholen. Met de extra taalondersteuning (NT2 docenten) zijn in 2009 117 leerlingen begeleid op inmiddels 20 basisscholen. Deze toename is enerzijds te danken aan het feit dat scholen steeds meer bekend raken met de NT2 begeleiding. Anderzijds neemt het aantal leerlingen dat direct uit het buitenland komt toe. De spreiding van de leerlingen die direct uit het buitenland komen, over deze 20/ 25 scholen betekend ook dat de scholen niet in aanmerking kwamen voor de subsidie

⁶ Interactief voorlezen van verhalende prentenboeken in peutergroepen, gesprekken met peuters, werken aan woordenschat, ouderbetrokkenheid in peutergroepen met behulp van een gezinsportfolio en peuters en ICT.

⁷ Screening gebeurd obv de Taaltoets Alle Kinderen (TAK-toets).

vanuit het Ministerie. Die kan namelijk pas worden aangevraagd vanaf 4 leerlingen op een school.

Ook is er een groei te zien in het aantal aanmeldingen voor NT2-begeleiding van leerlingen waarbij Nederlands de eerste taal is. Om de groei te kunnen opvangen is er meer geïnvesteerd in deze NT2-begeleiding. Desondanks zijn in 2010 toch weer wachtlijsten ontstaan en worden niet alle leerlingen twee keer per week begeleid. De verwachting is dat de stijging van het aantal aanmeldingen zich de komende jaren voort zal zetten.

2.2.2. Signaleren en preventie

In de vorige paragraaf (2.1.1. onder Instapje) is reeds aandacht besteed aan het belang van het signaleren van risico's zoals ontwikkelingsachterstanden en achterstanden in de taalbeheersing, de rol van het consultatiebureau daarbij en de toeleiding van VVE-doelgroepkinderen naar de peuterspeelzaal. In deze paragraaf wordt specifiek ingegaan op de zorgstructuur in de voorschoolse periode.

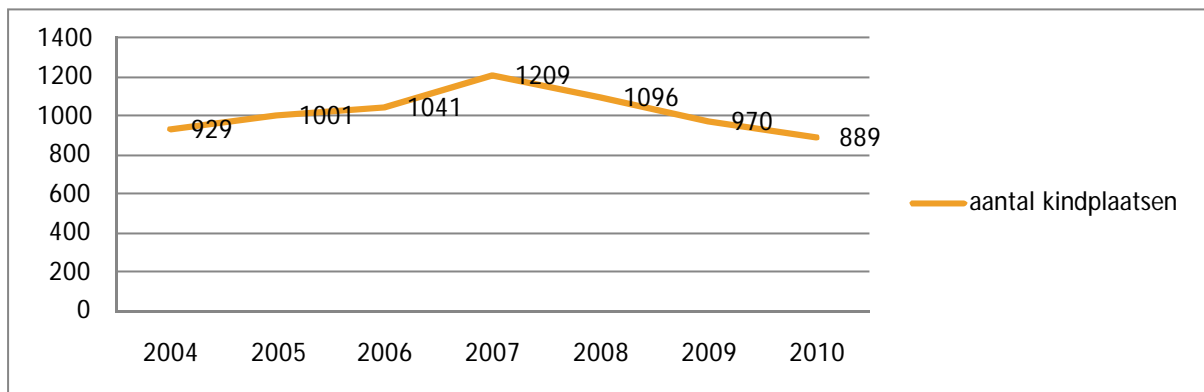
Omdat in de nota Groei! is geconstateerd dat de signalering in de voorschoolse voorzieningen in Lelystad onvoldoende ontwikkeld was is er gestart met de pilot 'Vroegsignalering'. In samenwerking met het CMO (Centrum Maatschappelijke Ontwikkeling) is de pilot 'Vroegsignalering' uitgevoerd met als doel het verbeteren van de keten van observeren, signaleren en opvolging (verbeteren doorlopende zorglijnen bij kinderen van 0- 4 jaar) in met name peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. Hiermee is geïnvesteerd in het signalerend vermogen van de leidsters en gekeken hoe zij daarbij ondersteund kunnen worden vanuit bijvoorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Op dit moment is de zorgstructuur van de voorschoolse voorzieningen nog onvoldoende ontwikkeld.

2.2.3. Bereiken van peuters en kleuters

De doelstelling voor het bereik van VVE is vastgesteld op het bereiken van 70% van de doelgroepeuters en 65% van de doelgroepkleuters. In 2009 wordt naar schatting 62% (n=165) van de doelgroep peuters bereikt door het voorschoolse aanbod dat wordt aangeboden op 9 VVE-peuterspeelzalen. In 2007 was dit percentage nog 32%. In de vroegschoolse periode was het bereik in 2009 op de 11 VVE basisscholen 63% (n=159) van de VVE-doelgroepkleuters. In 2007 was dit percentage nog 57%. Er is dus een stijging in het bereik waarneembaar, echter de gestelde doelstelling van 70% is niet gehaald.

De belangrijkste oorzaak voor het niet bereiken van de doelstelling is de landelijke trend in de terugloop van het aantal peuters in het peuterspeelzaalwerk. Deze trend is sinds 2007 ook in Lelystad waarneembaar (zie figuur 1). De opkomst van kinderopvang en de aantrekkelijkheid van kinderdagverblijven voor ouders speelt hierin een grote rol (zie paragraaf 2.3).

FIGUUR 1: AANTAL KINDPLAATSEN PER JAAR VANAF 2001 T/M 2010 PEUTERSPEELZALEN LELYSTAD.

Om te achterhalen hoe het bereik van VVE verhoogd kan worden, heeft mevr. H. Arkhouch van de Hogeschool van Amsterdam onderzoek gedaan naar de communicatiemethoden met de VVE-doelgroep⁸. Er zijn verkennende gesprekken gevoerd met ouders die hun kind wel, of juist niet naar de peuterspeelzaal/kinderdagverblijf brachten. Uit deze gesprekken blijkt dat bijna alle ondervraagde ouders aangeven overtuigd te zijn dat hun kind geen taalachterstand oploopt. Daarnaast wordt door ouders het belang van de voorzieningen om een bijdrage te leveren aan taalontwikkeling onderschat. De ondervraagden geven aan zelf voldoende Nederlands te beheersen of zelf ook niet met de Nederlandse taal te zijn groot gebracht, maar daardoor geen achterstand te hebben opgelopen. Uit het onderzoek van mevr. H. Arkhouch blijkt dat de beleving van de ouders over de risico's van taalachterstand sterk afwijkt van het beeld dat de professionals hebben over de taalachterstanden voor deze kinderen.

De overweging voor ouders om hun kind niet naar de peuterspeelzaal/kinderopvang te brengen is onder meer dat ouders de opvoeding zelf in de hand willen hebben, waarbij ze het kind eigen normen en waarden willen aanleren. Ook speelt mee dat het binnen families niet 'de norm is' om kinderen naar een peuterspeelzaal/kinderdagverblijf te brengen. Daarnaast spelen de hoge kosten een rol. Ouders die hun kind nu niet naar de peuterspeelzaal/kinderopvang brengen zouden dat wel doen als de kosten lager zijn, er meer kleur en diversiteit is, de groepen kleiner zijn zodat er meer aandacht is voor de kinderen en er meer rekening wordt gehouden met cultuur en godsdienst van het kind.

Er is vervolgens veel geïnvesteerd in het versterken van de toeleiding en de communicatie met de doelgroep. Er is een algemene folder ontwikkeld met informatie over peuterspeelzaalwerk in het algemeen en VVE in het bijzonder. Er is geprobeerd met een strippenkaart ouders uit te nodigen een kijkje te nemen in de peuterspeelzaal. En tevens is de financiële drempel voor ouders inmiddels vrijwel geheel weggenomen. Deelname aan VVE is gratis voor doelgroepkinderen van ouders met een belastbaar inkomen van maximaal € 2050,- per maand.

Om het bereik verder te vergroten is daarnaast gestart met het een pilot waarin VVE in de kinderopvang wordt aangeboden. Door de populariteit van de kinderopvang bevinden zich hier steeds meer VVE doelgroepkinderen. De pilot wordt uitgevoerd op kinderdagverblijf de Kiekendief in de Zuiderzeewijk. De pilot loopt te kort om de resultaten ervan in deze nota mee te nemen.

⁸ Arkhouch, H. (2009). *Communiceren met allochtone ouders over de voorschoolse periode*. Hogeschool van Amsterdam.

De consequentie van bovengenoemde investeringen in de toeleiding blijkt vooral een verschuiving van de doelgroep peuters van reguliere peuterspeelzalen naar VVE peuterspeelzalen, omdat de ouders dan voor extra financiering in aanmerking kwamen. Door deze verschuiving en een afnemend aantal kinderen in het peuterspeelzaalwerk (waarbij met name de kinderen van werkende ouders naar het kinderdagverblijf gaan) ontstaat een hoog percentage doelgroepkinderen op de VVE-peuterspeelzalen. Er is sprake van een sterke en zorgwekkende segregatie.

TABEL 2: PERCENTAGE DOELGROEPPEUTERS OP DE VVE-PEUTERSPEELZALEN IN 2009.

VVE-peuterspeelzaal	Percentage doelgroep
Kiekeboe	44,0
Kabouterbos	64,2
Dolfijntjes 2	64,8
Dolfijntjes 1	70,1
Lepelaar	72,6
Finnjol	73,9
Zeehondje	79,7
Jip en Janneke	93,9
Pino	95,5
Gemiddeld	73,2

Op de drie peuterspeelzalen, Jip en Janneke, Pino en Zeehondje, is door deze eenzijdige populatie de problematiek van de peuters zo groot (drukke peuters, geen Nederlands spreken) dat de normaalste handelingen zoals het opruimen, ophangen van de jassen of het in een kring gaan zitten zoveel energie vergt en er minder gerichte aandacht is voor taalontwikkeling. Om de kwaliteit ook hier te kunnen handhaven is op deze drie peuterspeelzalen een extra leidster ingezet voor 2 dagdelen. Gekeken moet worden of daarmee de effectiviteit op deze zalen kan worden vergroot.

2.2.4. Waarborgen van kwaliteit

Inmiddels zijn er een aantal aspecten met betrekking tot het waarborgen van kwaliteit voorbij gekomen in de voorgaande paragrafen. De randvoorwaarden met betrekking tot de kwaliteit en de inhoud van Kaleidoscoop zijn reeds genoemd. Ook de problematiek met betrekking tot de segregatie in de voorschools periode is besproken.

Het opleidingsniveau van de leidsters is in de peuterspeelzaalverordening geregeld. Het blijkt met name voor de éénpitters lastig om personeel vast te houden en dit is dan ook een reden dat enkele éénpitters de afgelopen periode zijn gestopt. Voor de SKL is het als grootste aanbieder van peuterspeelzaalwerk in Lelystad (20 van de 24 peuterspeelzalen) door de schaalgrootte geen probleem aan deze kwaliteitseis te voldoen.

De kwaliteitsnormen voor regulier peuterspeelzaalwerk zijn de afgelopen beleidsperiode vastgelegd in de peuterspeelzaalverordening. Hiermee is een basis gelegd om de kwaliteitseisen van het reguliere peuterspeelzaalwerk te borgen. In principe worden alle peuterspeelzalen jaarlijks door de GGD geïnspecteerd. Ook is het vereiste opleidingsniveau van de leidsters in de peuterspeelzaalverordening vastgesteld.

De eisen uit de gemeentelijke verordening zijn nu in de wet OKE opgenomen (zie hoofdstuk 3). Dit overigens met uitzondering van de eisen die aan de binnen en buitenspeelruimte worden

genoemd. Deze eisen moeten wederom in een peuterspeelzaalverordening per gemeente worden vastgesteld. De nieuwe verordening is in de bijlage 5.

2.3. KINDEROPVANG

Eind 2009 zijn er 29 kinderdagverblijven in Lelystad en zullen er in 2010 naar schatting 225 gastouders zijn. Net als bij het peuterspeelzaalwerk is SKL de grootste aanbieder met 15 kinderdagverblijven. Gevolgd door SFK (Stichting Flevolandse Kindercentra) met drie kinderdagverblijven. De gemeente Lelystad kent op dit moment geen gericht kinderopvangbeleid.

In 2009 is een discussienota Kinderopvang opgesteld, waarin een situatieschets van de kinderopvang in Lelystad wordt gegeven. Twee belangrijke ontwikkelingen komen daaruit naar voren: a) de groeiende wachtlijsten in de kinderopvang en b) de verschuiving van peuterspeelzaalwerk naar kinderopvang.

Het is een gemeentelijke verantwoordelijkheid om het voorzieningenniveau in de stad op peil te houden. Dit geldt ook voor kinderopvanglocaties. Onder kinderopvang wordt in de wet verstaan: het bedrijfsmatig opvangen en mede opvoeden van kinderen (dagopvang, buitenschoolse opvang, gastouderopvang en ouderparticipatie crèche). Kinderopvang door burens, familie of vrienden, peuterspeelzalen of overblijfmogelijkheden (tussenschoolse opvang) voor schoolgaande kinderen zijn geen formele vormen van opvang en vallen niet onder de wet.

Werkende ouders komen sinds 2005 in aanmerking voor een rijksvergoeding van een deel van de kosten van kinderopvang. Door deze fiscale regeling is het voor ouders financieel aantrekkelijk om te gaan werken en de kinderen onder te brengen bij een kinderdagverblijf of in de gastouderopvang. Dit heeft een explosieve groei van de vraag naar kinderopvang tot gevolg. Hoewel het aanbod ook is gegroeid sluit dit niet volledig aan op de vraag naar kinderopvang. Dit heeft met name betrekking op geografische voorkeurslocaties. Met het oog op de aangekondigde bezuinigingen is onzeker of de vraag naar kinderopvang blijft stijgen.

Doordat kinderdagverblijven betaalbaar zijn geworden, kinderen per dagdeel langer opgevangen kunnen worden en dit in sommige gevallen goedkoper is dan peuterspeelzaalwerk, is er een verschuiving waarneembaar van kinderen die voorheen naar de peuterspeelzaal gingen die nu naar de kinderopvang gaan. Deze trend is ook in Lelystad te zien (zie figuur 1, paragraaf 2.2.3).

Naar verwachting zullen als gevolg van de kabinetsplannen (Begroting 2011) deze stromen weer wijzigen. De ouderbijdrage voor kinderopvang gaat in 2011 omhoog. Dit werd afgelopen juni bekend met de publicatie van de amvb met de inkomens Tabellen voor 2011. Het percentage dat ouders in de laagste inkomenscategorie zelf moeten bijdragen, stijgt van 3,5% in 2010 naar 8,5% in 2011. Deze eigen bijdrage gaat vanaf 2012 nog verder omhoog. Hoe precies wordt later bekend gemaakt.

2.4. CONCLUSIE

In de periode van 2007-2010 is het beleid ten aanzien van VVE en peuterspeelzaalwerk in de nota 'Groeil' uiteengezet. Er is veel in gang gezet in deze periode. Er is een dynamiek tot stand gekomen waar we nu met elkaar op kunnen voortborduren. Belangrijke conclusies die daarbij getrokken kunnen worden, zijn:

1. De relatie tussen het consultatiebureau en peuterspeelzalen is de laatste jaren versterkt. Niet alleen door het project 'Instapje', waarin beide organisaties samenwerken om ouders van kinderen in de leeftijd 1 tot 2 jaar thuis te bezoeken. Maar ook door de invoering van het Armoede Risico Profiel, waardoor consultatiebureaus nog bewuster taal- en ontwikkelingsachterstanden signaleren.
2. Daarnaast is in Lelystad gekozen om op alle VVE peuterspeelzalen en VVE scholen één programma te gebruiken. Maar het draagvlak voor Kaleidoscoop blijkt met name in het basisonderwijs gering. Een aantal scholen geeft aan het werken met Kaleidoscoop moeilijk te kunnen verenigen met het opbrengstgericht werken binnen de school. Daarbij geldt dat de verantwoordelijkheid voor VVE in het basisonderwijs expliciet bij de schoolbesturen ligt. Voor het voorschoolse VVE is de gemeente verantwoordelijk. Herbezinnen op de gekozen doorlopende lijn van 2 tot 6 jaar dient in het licht van deze gewijzigde verhoudingen overwogen te worden.
3. Uit de analyse blijkt dat de huidige manier waarop Kaleidoscoop in Lelystad wordt uitgevoerd op belangrijke punten verschilt van het Amerikaanse High/Scope. Een succesfactor binnen High/Scope in Amerika is de investering die daar plaats vindt om ouders bij de ontwikkeling van het kind te betrekken. Daar is wekelijks contact met de ouders over de voortgang. Het verbinden van het schoolmilieu met het thuismilieu dient een veel sterkere impuls te krijgen. De effectiviteit van de methodiek kan daarmee worden vergroot.
4. Ook valt op dat in de voorschoolse periode steeds meer kinderen naar de kinderopvang gaan en minder naar de peuterspeelzaal. Voor een deel blijkt ook de doelgroep voor VVE (peuters met laagopgeleide ouders en/of peuters die thuis geen Nederlands spreken) meer naar het kinderdagverblijf te gaan. Vooruitlopend op harmonisatie is daarom begonnen met het aanbieden van VVE in het kinderdagverblijf. Een groot deel van de doelgroepkinderen blijft echter juist op de peuterspeelzaal. Daarmee verworden de peuterspeelzalen steeds meer tot plaatsen waar voornamelijk kinderen van laagopgeleide, niet werkende ouders samen komen. De segregatie heeft op peuterspeelzalen in Lelystad een dusdanige extreme omvang gekregen, met percentages doelgroepkinderen tussen 64,2% en 95,5 %⁹ dat het op basis van wetenschappelijke inzichten bijna een onmogelijke opgave is voor deze peuterspeelzalen om deze kinderen zonder taalachterstand af te leveren bij het basisonderwijs. Door deze problematiek, die schadelijk is voor de talentontwikkeling van het kind op jonge leeftijd, is een fundamentele heroriëntatie op de voorschoolse educatie noodzakelijk.
5. Als laatste is er in de analyse van het huidige beleid aandacht besteed aan de NT2 begeleiding zoals de bibliotheek deze nu verzorgt. Het aantal leerlingen dat hiervoor wordt

⁹ Een relatief gunstige uitzondering is de peuterspeelzaal die maar 44% doelgroepkinderen heeft.

aangemeld, is enorm gegroeid. Zowel het aantal leerlingen van vier en vijf jaar, als ook het aantal leerlingen dat rechtstreeks uit het buitenland komt. Voor kinderen die uit het buitenland komen, is er geen beleid op plaatsing op specifieke scholen die daar wellicht meer voor toegerust zijn. Om te komen tot een meer professionele en doelmatige inzet van de lokale onderwijs-infrastructuur voor deze specifieke doelgroep, is clustering bij de scholen die deze specifieke begeleiding aanbieden gewenst. Bijkomend voordeel is dat de scholen dan gebruik kunnen maken rijkssubsidie voor deze doelgroep.

3. LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN

Er is een drietal landelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op het beleid ten aanzien van de voorschoolse voorzieningen en VVE. Een eerste ontwikkeling is de invoering van de wet OKE, een belangrijke wetwijziging op het gebied van voorschoolse voorzieningen. Ook de wijziging in de Wet Kinderopvang is van invloed op de inrichting van de voorschoolse periode. Ten slotte is er de brede heroverweging van het rijksbeleid.

3.1. WET OKE

Met ingang van 1 augustus 2010 is de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE) in werking getreden. Dit betekent dat kinderopvang en peuterspeelzaalwerk financieel en kwalitatief worden geharmoniseerd.

Gemeenten werden in 2002 verantwoordelijk gemaakt voor de inzet van middelen voor voor- en vroegschoolse educatie in het gemeentelijke budget voor de bestrijding van onderwijs achterstanden. In 2006 is de verantwoordelijkheid voor de voorschoolse educatie bij gemeenten gebleven, maar is de verantwoordelijkheid voor vroegschoolse educatie naar scholen gegaan.

Het doel van de Wet OKE is “voor jonge kinderen in peuterspeelzalen en kindercentra een veilige, stimulerende omgeving te creëren waarbij medewerkers in staat zijn om een risico op een taalachterstand in het Nederlands te signaleren en dat effectief aan te pakken.” De wet regelt de randvoorwaardelijke eisen die nodig zijn om de voorschoolse voorzieningen te harmoniseren en te integreren. Hiertoe wordt een drietal maatregelen genomen.

1. **Kwaliteitsimpuls voor peuterspeelzalen:** de kwaliteit van de peuterspeelzalen was de afgelopen jaren in gemeentelijke verordeningen geregeld. Hierdoor zijn in het land grote lokale verschillen in de aansturing en uitvoering. Het ministerie van OCW wil de kwaliteit van alle peuterspeelzalen verhogen naar het niveau van de kinderopvang. Het gaat hierbij vooral om de fysieke eisen zoals opleidingsniveau en maximale groepsgrootte. De eisen zijn opgenomen in de rijksbeleidsregel “Kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen”
2. **Financieel toegankelijke peuterspeelzalen:** het rijk wil met de inwerkingtreding van de nieuwe wet OKE garanderen dat de kosten geen belemmering vormen voor de doelgroepkinderen om deel te nemen aan een VVE-programma, zowel op de peuterspeelzaal als op de kinderopvang. De ouderbijdrage voor VVE mag maximaal de bijdrage zijn die ouders zouden betalen als zij onder de wet kinderopvang zouden betalen.
3. **Breder en beter aanbod van VVE, verbetering van toeleiding:** de bedoeling is dat alle doelgroepkinderen in de leeftijdscategorie van 2 tot 4 jaar worden bereikt en dat ze vier dagdelen kunnen deelnemen aan een ontwikkelingsgericht VVE-programma. Hierbij is het door de rijksoverheid noodzakelijk geacht om gebruik te maken van VVE-programma's van bewezen kwaliteit en dat de programma's onder goede condities moeten worden uitgevoerd¹⁰.

In de nieuwe wet OKE wordt een aantal kwaliteitseisen gesteld aan peuterspeelzaalwerk en aan VVE. Door de inzet die er in de afgelopen beleidsperiode is geweest, voldoet Lelystad aan deze eisen. De enige eis waaraan in Lelystad op dit moment nog niet wordt voldaan is de

¹⁰ besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie opgesteld

ouderbijdrage voor deelname aan VVE. Op dit moment betalen alleen ouders van VVE-doelgroepkinderen maximaal de ouderbijdrage die zij zouden betalen als zij van kinderopvang gebruik zouden maken. In de wet OKE krijgt de maximering van de ouderbijdrage een bredere reikwijdte: het betreft dan alle kinderen die voorschoolse educatie volgen in een peuterspeelzaal in plaats van alleen de doelgroepkinderen. Landelijk vindt hierover echter nog discussie plaats.

De Wet regelt ook dat de Inspectie van het onderwijs de rol van toezichthouder VVE krijgt. Het toezicht wordt uitgevoerd op basis van een waarderingskader (zie bijlage 6). Eerst vindt een 'bestandsopname' plaats, een soort nul meting. Het VVE-toezicht in het kader van de bestandsopname is getrapd georganiseerd. Het eerste aangrijpingspunt is de gemeente. Dit omdat gemeenten de mogelijkheid hebben een eigen inkleuring aan VVE te geven. Beschreven wordt op welke manier elke gemeente dat gedaan heeft. Bij die gemeentelijke beschrijving wordt ook aangegeven op welke punten verbeteringen wenselijk zijn. Het is vervolgens aan de actoren op gemeentelijk niveau om die verbeteringen al dan niet door te voeren.

3.2. WET KINDEROPVANG

Sinds 1 januari 2005 is de Wet kinderopvang van kracht. De Wet kinderopvang wil het ouders of verzorgers makkelijker maken werk en zorg te combineren. Deze wet regelt de kwaliteit en financiering van de kinderopvang. Door de groei van de vraag naar kinderopvang is de kwaliteit ervan onder druk komen te staan en is een toenemende overschrijding van de rijksuitgaven ontstaan. Als gevolg van toegenomen kosten van de kinderopvang (deels door misbruik en oneigenlijk gebruik van gastouderopvang) is een kabinetsvoorstel opgesteld voor wijzigingen in de financiering van de kinderopvang. Per 1 januari 2010 zijn de wijzigingen ingevoerd. Het merendeel van de wijzigingen heeft betrekking op de gastouderopvang en op het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Om misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan, worden gastouderbureaus aan strenge eisen onderworpen.

3.3 REGEERAKKOORD

In 'Vrijheid en verantwoordelijkheid'- regeerakkoord VVD-CDA staat een tweetal passages die van invloed zijn op het beleid in deze nota. De eerste passage gaat over primair onderwijs en VVE:

De kerntaak van basisscholen ligt bij taal en rekenen.

- *Kinderen met een grote taalachterstand gaan met dwang en drang deelnemen aan vroeg- en voorschoolse educatie.*
- *Ouders zijn mede verantwoordelijk (ook financieel) voor de taalontwikkeling van hun kinderen.*

Voor de uitwerking betekent dit dat er de voorschoolse educatie structureel € 50 miljoen extra beschikbaar is. Ook voor de schakelklassen/ *summercourses* wordt € 50 miljoen extra beschikbaar gesteld.

De tweede passage gaat over kinderopvang:

Het kabinet blijft via de kinderbijslag ouders in de kosten van kinderen ondersteunen. De kindregelingen (kinderopvang en kindgebonden budget) staan in het teken van bevordering van de eigen verantwoordelijkheid van ouders. Het kabinet hecht aan goede en betaalbare kinderopvang. Na onstuimige groei van het deel dat de overheid bijdraagt aan kinderopvang, is een correctie nodig, zodat ouders proportioneel bijdragen. Ouders houden de keuze tussen georganiseerde opvang en gastouderopvang.

Er zal bezuinigd gaan worden op de kinderopvang. De versoering van de kinderopvang levert met de bij voorjaarsnota voorgestelde wijzigingen € 230 miljoen op in 2011.

4. DOELSTELLINGEN VAN BELEID

De context van voorschoolse voorzieningen en VVE in Lelystad is in de voorgaande hoofdstukken geschetst. Daarbij is de centrale doelstelling voor deze nota zoals in de inleiding gesteld is:

Hoe kunnen wij bijdragen in de optimale (talent)ontwikkeling van kinderen van 0 tot 4 jaar en zo goed mogelijk creëren van een doorlopende leerlijn met het primair onderwijs?

Om de (talent)ontwikkeling daadwerkelijk te kunnen optimaliseren, wordt een viertal subdoelstellingen benoemd:

1. Het tegengaan van segregatie in de voorschoolse periode.

Uit de analyse komt naar voren dat er sprake is van een zeer sterke segregatie in de voorschoolse periode, met name op de VVE peuterspeelzalen. In vergelijking met de kinderopvang nemen er meer kinderen van laag opgeleide ouders deel aan peuterspeelzaalwerk.

Uit de literatuur blijkt dat indien er sprake is van segregatie, het bijna een onmogelijke opgave is voor de voorschoolse voorziening om kinderen zonder achterstand af te leveren bij het onderwijs. De socioloog Bowen Paulle heeft onderzoek gedaan naar segregatie in het onderwijs in New York en Amsterdam¹¹. Segregatie – of uitsluiting – vindt niet zo zeer plaats op basis van etniciteit of ras, maar op basis van sociaal economische factoren. Bowen Paulle komt tot de conclusie dat het onderwijs de plek is waar de meeste perspectieven liggen om het structurele probleem aan te pakken van overerving van armoede. Tientallen (internationale) studies hebben min of meer dezelfde conclusie getrokken: hoge concentraties van kinderen van arme, laag opgeleide ouders zorgen voor significante reducties in de kansen van alle leerlingen. Bovendien krijgen de 'buitengesloten kinderen' bij gemengde groepen toegang tot kennis, ontwikkeling, maar ook tot het cultureel kapitaal waarmee makkelijker een volwaardige positie in de samenleving kan worden bereikt. Vandaar de gedachte dat om kinderen een optimale ontwikkelingskans te bieden bij de start van de basisschool, de voorschoolse periode zo veel mogelijk zou moeten streven naar divers mogelijk samengestelde groepen (met name sociaal economisch, maar ook naar etniciteit en opleidingsniveau). Het tegengaan van segregatie is daarmee geen doel, maar een middel om voor de peuters een zo optimale uitgangspositie te geven bij de start van de basisschool.

De vraag is vervolgens, wat een optimale samenstelling van de groepen zou zijn. Een heel klein percentage middenklassen kinderen helpt het klimaat op een school vol met arme kinderen niet veel. Het denken in termen van percentages kansarme en kansrijke leerlingen leidt dus tot vragen over 'magische verhoudingen'. De magische verhouding is eigenlijk het punt waarop de maximale aanwezigheid van minderheden/buitengesloten kinderen aanwezig is, zonder dat de andere kinderen daar in hun prestaties door worden beïnvloed of het in de beeldvorming een rol gaat spelen. Volgens Kahlenberg (2001) blijkt deze verhouding rond de 60% te liggen. Mede aan de hand van diverse onderzoeken uit Amerika, kunnen 60% plus middenklassen kinderen maximaal 40% arme kinderen 'absorberen'. Maar vanwege de percepties van middenklassen

¹¹ Paulle, B. Voorbij de oude debatten z.j.

ouders, is het volgens Kahlenberg veiliger om op minstens 70% middenklassen en niet meer dan 30% arme kinderen te mikken. Kortom, 70-30 scholen zijn, volgens Kahlenberg, scholen in balans. Daarbij is het op Lelystads niveau de kunst deze theoretische kaders te vertalen naar een werkbare invulling voor de praktijk van alledag, met name ten aanzien van de voorschoolse periode. In aansluiting hierop wordt overigens ook gekeken hoe het tegengaan van segregatie ook in de LEA een plek kan krijgen.

2. Verhogen van het bereik van de voorschoolse voorzieningen en VVE

Jonge kinderen leren heel erg makkelijk. Dus als kinderen bijvoorbeeld een taalachterstand of een sociale achterstand hebben, is het verstandig om daar al op jonge leeftijd iets aan te doen. Dus vóórdat ze naar school gaan of in de kleutergroepen van de basisschool. Het is wetenschappelijk inmiddels ook aangetoond dat er in die jonge jaren de meeste winst te halen is.

Door wetenschappelijk onderzoek weten we dat de eerste drie levensjaren van een kind ongelofelijk belangrijk zijn voor zijn lichamelijke, sociale en cognitieve ontwikkeling. Door (hersenen)onderzoek weten we ook dat kinderen in hun eerste levensjaren het makkelijkst leren. De conclusie is dan snel getrokken: juist heel jonge kinderen moeten worden gestimuleerd – zij moeten de kansen en mogelijkheden krijgen om zich te ontwikkelen. Die voorschoolse periode is dus een zeer kansrijke periode om te investeren in de ontwikkeling van kinderen.

Op dit moment wordt met VVE in Lelystad ruim 60% van de doelgroep kinderen bereikt. Terwijl de Wet OKE uitgaat van het streven naar een bereik van 100%. Zeker om de talentontwikkeling van kinderen die het nodig hebben te kunnen stimuleren, is het nodig het bereik van de voorschoolse voorzieningen te versterken.

3. Versterken van de kwaliteit van de voorschoolse voorzieningen en VVE

Hersenonderzoek toont aan dat de hersenen van een kind tussen zijn geboorte en zijn volwassenheid vier maal zo groot worden. Dat komt vooral omdat er meer verbindingen komen tussen hersencellen en tussen hersengebieden. Die verbindingen zijn zeer waardevol: ze bepalen hoe de hersenen op latere leeftijd functioneren. Hoe meer verbindingen, hoe beter de hersenen hun werk doen. Het probleem is dat die verbindingen echter niet automatisch ontstaan. Dat gebeurt pas als een kind opgroeit in een stimulerende omgeving. In een omgeving die weinig stimulerend is, ontstaan die verbindingen niet. Een uitdagende omgeving biedt meer kansen om nieuwe dingen te leren en om vaardigheden op te doen. Een goede omgeving voldoet in ieder geval aan de volgende voorwaarden:

1. de omgeving is veilig en biedt structuur;
2. de omgeving is stimulerend;
3. de omgeving is betekenisvol

Op de VVE peuterspeelzalen en basisscholen wordt dit door middel van het programma Kaleidoscoop gerealiseerd. Daarbij worden kwaliteitseisen gesteld, die in de voorschoolse periode niet aan de reguliere peuterspeelzalen en kinderdagverblijven worden gesteld. De kwaliteit van het aanbod in de gehele voorschoolse periode dient dan ook verder versterkt te worden.

Ondanks de randvoorwaarden die aan het peuterspeelzaalwerk in het algemeen en aan VVE in het bijzonder worden gesteld, blijkt dat nog steeds kinderen met grote (taal) achterstanden de basisschool binnen komen. Ook daarom is het vergroten van het bereik en het versterken van de

kwaliteit van met name de voorschoolse voorzieningen essentieel om de talentontwikkeling van de kinderen verder te optimaliseren.

4. Een ieder neemt zijn eigen verantwoordelijkheid

Gemeenten, onderwijs instellingen en de instellingen van de voorschoolse voorzieningen hebben elk een eigen verantwoordelijkheid in deze voor- en vroegschoolse periode. Het is van belang deze verantwoordelijkheden helder te benoemen. En daar hoort ook een duidelijke overlegstructuur bij in de uitvoering.

4.1. SPEERPUNTEN VAN DE TOEKOMST

De subdoelstelling kunnen worden omgezet in twee speerpunten voor de toekomst, te weten:

1. Harmonisatie en integratie van de peuterspeelzaal en kinderopvang;
2. Versterken educatief partnerschap en de zorgstructuur in de voorschoolse periode.

En een derde speerpunt, tevens randvoorwaarde daarbij:

3. Kiezen voor een gemeentelijke focus op de voorschoolse periode.

4.1.1. Harmonisatie en integratie van Peuterspeelzaal en kinderopvang

Om in de voorschoolse periode segregatie tegen te gaan en een mix van kinderen met verschillende achtergronden te hebben is harmonisatie en integratie van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang noodzakelijk. *Harmoniseren* betekent dat op alle voorschoolse voorzieningen een hoogwaardig pedagogisch en educatief aanbod beschikbaar is. Door voorschoolse voorzieningen te *integreren* ontstaan kindercentra (0-4) die toegankelijk zijn voor alle kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar, ongeacht het gezin waar zij uitkomen (tweeverdieners- of kostwinnersgezin). Ze moeten de ontwikkeling van de peuters in de breedste zin van het woord stimuleren. Om daarbij het bereik van voorschoolse educatie te vergroten is het van belang VVE programma's breder te gaan aanbieden. Hierdoor beginnen kinderen beter voorbereid aan de basisschool waardoor achterstanden en uitval tegengegaan kan worden. Dit in lijn met zoals in de grotere gemeenten (G32) hierover wordt nagedacht, zoals de notitie in de bijlage (zie bijlage 7) laat zien.

Wat we uiteindelijk voor ogen hebben is een kindcentrum voor kinderen van 0 tot 12 jaar, waarbij met een "Kindcentrum" een voorziening wordt bedoeld die alles biedt wat voor kinderen van belang is: van consultatiebureau, kinderdagopvang/voorschoolse opvang/peuterspeelzaal, "voorschool", onderwijs, tussenschoolse en buitenschoolse opvang tot sport- en beweeg- en zorgvoorzieningen. Dit optimaliseert de onderlinge afstemming van de activiteiten, de doorlopende leerlijn, het pedagogisch klimaat, de probleemloze overgang van (bijvoorbeeld) peuterspeelzaal of kinderdagverblijf naar de basisschool en het is duidelijkheid voor ouders. Kortom, voor de optimale ontwikkeling van de kinderen zou het heel goed zijn al deze zaken zoveel mogelijk onder te brengen in één gebouw én in één organisatie. Dit is zoals het Kindcentrum op dit moment reeds in Warande wordt opgezet.

Als eerste stap in wat reëel is voor de diverse voorzieningen in Lelystad, leggen we de focus op de harmonisatie en integratie van peuterspeelzaal en kinderopvang. En om daarbij

daadwerkelijk segregatie te kunnen tegengaan, is het van belang het schaalniveau van de buurt of individuele school te overstijgen. Een brede schoolnetwerk lijkt in de meeste gevallen meer het gewenste schoolniveau voor een kindcentrum van 0 tot 4 op te leveren. Het is daarbij van belang de voorschoolse voorziening en de brede scholen inhoudelijk met elkaar te verbinden.

Dit speerpunt sluit nadrukkelijk aan bij de doelstelling om segregatie tegen te gaan. Daarnaast is het mogelijk door het integreren van het aanbod ook de kwaliteit van de voorzieningen te verhogen. Het is de uitdaging om hiermee ook het bereik van de voorschoolse voorziening te vergroten.

4.1.2. Versterken educatief partnerschap en zorgstructuur in de voorschoolse periode

Om de kwaliteit in de voorschoolse periode te versterken is gekeken naar het oorspronkelijk Amerikaanse programma High/Scope. Op basis hiervan is met name de investering in de relatie met ouders essentieel in het versterken van de kwaliteit. Ouders zijn verantwoordelijk voor een zo goed mogelijke startpositie van hun schoolgaande kinderen. Dat varieert van het basale verzorgd, uitgeslapen en gevoed naar school gaan tot het bieden van een stimulerende thuisomgeving en ouderlijke hulp¹². Toch gebeurt het dat kinderen in een 'ontwikkelingsarme' thuissituatie zitten.

Er zijn verschillende belemmeringen waardoor het thuis onvoldoende talig is. Onvoldoende communicatie met het kind (alleen 'he' of 'ho' bijvoorbeeld) of onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal. Maar een ontwikkelingsarme thuissituatie gaat verder. Daarbij hebben ouders bijvoorbeeld ook weinig betrokkenheid bij de schoolloopbaan voor het kind, is het hebben van geen werk of criminaliteit het voorbeeld dat ouders het kind geven, of geen middelen om in het kind te kunnen investeren of om het kind te kunnen laten sporten. Een ontwikkelingsarme thuissituatie is daarmee een gemiste kans. Schattingen geven immers aan dat slechts 20% van de prestaties worden bepaald door de school, 40% is aangeboren en 40% worden bepaald door de thuissituatie¹³. Het verbinden van het schoolmilieu met het thuismilieu en met de ouders dient een veel sterkere impuls te krijgen, zeker voor kinderen waar sprake is van een achterstandsituatie.

Dit kan door bijvoorbeeld in te zetten op educatief partnerschap, waarbij school en ouders gelijkwaardige partners zijn in de educatie, de opvoeding en het onderwijs, hoewel de eindverantwoordelijkheden van ouders en professionals verschillen. Het gaat om partners die inzien dat ze een *gezamenlijk belang* hebben, namelijk optimale voorwaarden creëren voor de ontwikkeling en het leren van kinderen, thuis en op school. Samen kunnen ze meer bereiken dan ieder voor zich afzonderlijk.

Een ander punt waarmee de kwaliteit van de voorschoolse voorzieningen kan worden versterkt is het investeren in de (formele) zorgstructuur. Het kunnen signaleren van achterstanden, zorgen, kansen, het sturen op de gewenste ontwikkeling en voldoende pedagogische kwaliteit zijn essentieel, ook in de voorschoolse periode. Het versterken van een goede zorgstructuur die

¹² Onderwijsraad, 2010. Ouders als partners, versterking van relaties met en tussen ouders op school.

¹³ Presentatie PO-Raad op de landelijke conferentie passend onderwijs 2010.

hier voldoende aandacht en ondersteuning aan geeft, is daarbij nodig. Daarbij hoort ook een sluitende aanpak van signaleren en toeleiden vanuit het consultatiebureau.

Zoals valt te lezen sluit dit speerpunt nadrukkelijk aan bij de doelstelling de kwaliteit van de voorschoolse voorzieningen te versterken. Door de sluitende aanpak met het consultatiebureau en een goede relatie met ouders wordt ook ingezet op de doelstelling het bereik te vergroten.

4.1.3. Kiezen voor een gemeentelijke focus op de voorschoolse periode

Bovenstaande punten geven aan dat om de talenten van de jonge kinderen optimaal te benutten, forse investeringen nodig zijn om de ontstane segregatie tegen te gaan en de kwaliteit van de voorschoolse voorzieningen verder te versterken. Het is met name de gemeentelijke verantwoordelijkheid om de voorschoolse periode zo in te richten dat kinderen in deze periode voldoende worden toegerust en zonder achterstanden aan het onderwijs kunnen beginnen. Als we dit afzetten tegen het feit dat er nog steeds redelijk veel kinderen met achterstanden in het onderwijs instromen, moet geconcludeerd worden dat het dringend aan te bevelen is om de gemeentelijke focus sterker te richten op de voorschoolse periode. De investeringen die in de voorschoolse periode nodig zijn vragen om een sterke focus.

Dit betekent dat de gemeentelijke investeringen in VVE in de vroegschoolse periode zal moeten worden afgebouwd. Scholen krijgen zelf middelen van het ministerie ter bestrijding van achterstanden en hebben een eigen verantwoordelijkheid om deze in te zetten. Daarmee wordt de kwaliteit van de vroegschoolse periode (weer) een primaire schoolbestuurlijke aangelegenheid. Dit geeft ook duidelijkheid in deze verhoudingen. Bovendien wordt dan niet langer vastgehouden aan 'Kaleidoscoop' als verplicht onderdeel voor de vroegschoolse periode. Wel is de gemeente van mening dat het werken met één programma, namelijk Kaleidoscoop, in zowel voorschools als vroegschool, wenselijk blijft. Kaleidoscoop blijft ook het programma voor de voorschoolse periode. Alleen de keuze binnen de vroegschoolse periode voor de gewenste methoden, programma's en investeringen moeten in de toekomst daar worden overwogen waar de formele verantwoordelijkheid ligt: bij het schoolbestuur. Uiteraard zal het stoppen van de VVE subsidie aan scholen zorgvuldig moeten plaatsvinden.

Uiteraard blijft de inhoudelijke verbinding en aansluiting tussen voorschool en vroegschool van groot belang. Het kader van De Lelystadse Educatieve Agenda biedt de mogelijkheden om hier gezamenlijke afspraken over te maken, in het verlengde van bijvoorbeeld het speerpunt kwaliteit van het onderwijs en het speerpunt versterken van de verticale samenwerking. En om de doorlopende lijn zo goed mogelijk te garanderen voor alle peuters (niet alleen naar VVE scholen) zal verder geïnvesteerd worden in een goede overdracht. Ook dit is één van de speerpunten in de Lelystadse Educatieve Agenda (LEA). Investeringen in een goede overdracht van alle peuters en aansluiting van het pedagogische en educatieve klimaat zijn van groot belang in het creëren van optimale kansen voor de kinderen. En hoewel de focus van de gemeente komt te liggen in de voorschoolse periode, is er ook de nadrukkelijke opgave aansluiting te vinden bij de talentontwikkeling voor kinderen van 4 tot 12 jaar.

5. UITVOERING EN FINANCIËN

5.1 BESCHIKBAAR BUDGET GEMEENTE

Voor regulier peuterspeelzaalwerk (incl plus peuterspeelzaalwerk) : € 680.000

Voor Voor- en Vroegschoolse Educatie: € 1.714.500

Totaal: € 2.394.500

5.2 BUDGET HARMONISATIE EN INTEGRATIE

5.2.1 Het bieden van regulier peuterspeelzaalwerk

Voor 2011 is het de verwachting dat het aanbod van regulier peuterspeelzaalwerk voor 2011 onveranderd zal zijn. Het budget van € 590.000 zal daarvoor gereserveerd moeten worden. Tegelijkertijd wordt 2011 gebruikt om de harmonisatie verder voor te bereiden. Meer daarover hieronder. Voor 2012 is het de verwachting dat een deel van de kinderen die normaal gesproken voor peuterspeelzaalwerk in aanmerking zouden komen, dan vanuit de wet kinderopvang gefinancierd kunnen worden. Daar staat tegenover dat de verwachting is dat de kosten voor peuterspeelzaalwerk zullen stijgen, omdat het aanbod in uren iets zal toenemen (om beter te kunnen aansluiten bij de tijden van de kinderopvang) evenals de locatiekosten (veel peuterspeelzalen betalen minder dan de kostprijs aan huur).

Het aanbod voor de beide pluspeuterspeelzalen (voor kinderen met fysieke, motorische of sociaal-emotionele beperking) blijft noodzakelijk als aanvulling op het reguliere aanbod. Het budget van € 90.000 blijft hiervoor ook in 2011 beschikbaar.

5.2.2 Het bieden van VVE in de voorschoolse voorzieningen

Het werken met Kaleidoscoop blijft een verplicht onderdeel van de Voor- en Vroegschoolse Educatie in de voorschoolse voorzieningen. De randvoorwaarden die vanuit de nota Groei! hieraan werden gekoppeld, blijven van kracht. Het gaat dan om:

Randvoorwaarden kwaliteit methode:

- Het onderschrijven van de uitgangspunten van Kaleidoscoop (zoals aansluiten bij de sleutelervaringen, gebruiken van een dagschema, inrichten van aansprekende hoeken, bijhouden van de KOR ed);
- Er is een (inhoudelijke) samenwerking tussen peuterspeelzaal en basisscholen;
- Peuters nemen gedurende 4 dagdelen deel aan de Kaleidoscoop-groep;
- De peutergroep bestaat uit maximaal 16 peuters op 2 leidsters.

Randvoorwaarden kwaliteit personeel:

- Er is een tweede leidster op de groep gedurende minimaal 4 dagdelen;
- Om als voorschoolse voorziening een VVE zaal te worden, moeten de leidsters de training Kaleidoscoop (LTTP training) volgen (20 dagen verspreid over 2 tot 2,5 jaar) en de praktijkopdrachten uitvoeren. Leidsters die niet gecertificeerd zijn, maar de locatie waar zij werken al wel, volgen de implementatie training (KIT training). Observaties in de groepen en feedback-gesprekken zijn onderdeel van het trainingsprogramma;

- Alle gecertificeerde leidsters zijn verplicht gerichte nascholing te volgen en deel te nemen aan de terugkomdagen Kaleidoscoop. Na drie jaar dient het Kaleidoscoop certificaat opnieuw behaald te worden;
- Deelnemers moeten minimaal een op het werk toegesneden mbo- of hbo-opleiding hebben. De trainer moet een gecertificeerde High/Scope-Kaleidoscoop-trainer zijn, die vanuit NIZW Jeugd werkt of vanuit een andere organisatie met een sublicentie Kaleidoscoop;
- Leidsters maken gebruik van ondersteuning op locatie, uitgevoerd door de Kaleidoscoop-trainer.

Daarnaast zullen hieronder een aantal zaken worden genoemd, die aanvullend worden verwacht (bijvoorbeeld het versterken van de zorgstructuur en het invullen van educatief partnerschap met de ouders).

Om het huidige aanbod van VVE in stand te kunnen houden, is een budget nodig voor trainingen Kaleidoscoop (€ 90.000), voor coördinatie en ondersteuning van de uitvoering (€ 35.000) en voor de uitvoering zelf (€ 620.000).

Kaleidoscoop is een programma waarin de ontwikkeling van het kind centraal staat. Daarbij is breed aandacht voor verschillende competenties die van belang zijn voor een goede start van het kind op de basisschool. Ook wordt veel geïnvesteerd in een goede interactie tussen leidsters en het kind om tot een optimale ontwikkeling te komen. Naast deze sterke punten, wordt onder andere door de onderwijs inspectie geconstateerd dat in het programma Kaleidoscoop de focus op het methodisch werken iets onder belicht blijft. Dit speelt met name in het behalen van de gewenste resultaten op het gebied van taal een rol. Daarom wordt naast Kaleidoscoop aanvullend gewerkt met de Taallijn VVE. Het budget hiervoor wordt geïntensiveerd om dit breed in te kunnen zetten. Het budget bedraagt € 50.000.

5.2.3 Harmonisatie peuterspeelzaalwerk en kinderdagverblijven

In 2011 zal op wijkniveau invulling gegeven worden aan de uitwerking naar een Kindcentrum per wijk op de lange termijn. In de wijken in het oostelijk deel van Lelystad (Zuiderzeewijk, Atolwijk, Boswijk, Waterwijk) zal daarbij zoveel mogelijk worden aangesloten bij de MFA ontwikkeling die in die wijken plaats zal vinden. Deze wijken hebben ook een duidelijk VVE profiel wat in de uitwerking per wijk ook zal worden meegenomen.

Het westelijke deel van Lelystad laat een diverser beeld zien. Voor een deel van de wijken (Jol-Punter-Galjoen, Haven en Kempenaar) is actieve sturing op een kindcentrum van belang, waarbij ook een VVE aanbod in deze wijken gewenst is. Voor de andere wijken (Karveel, Warande, Landstrekenwijk, Botter-Tjalk-Schoener) wordt intensieve sturing vanuit de gemeente hierop minder noodzakelijk geacht, hoewel uiteraard ook hier een kindcentrum wenselijk is.

Naast de uitwerking vanuit de wijken, zal 2011 worden gebruikt om financiële harmonisatie voor te bereiden. Het model zoals dat in de gemeente Wageningen wordt gehanteerd, is daarbij voorsnog leidend. Dat model gaat uit van de ambitie dat het wenselijk is dat elk kind voordat het naar school gaat naar een voorschoolse voorziening gaat. Daar wordt gekeken welk aanbod het beste past bij het kind, waarbij de kinderopvangtoeslag voorgeeft op de gemeentelijke subsidie. Op de locaties wordt een educatief hoogwaardig aanbod aangeboden, kan het kind lekker spelen (binnen en buiten), vindt een optimale voorbereiding op school plaats en kan het kind ook slapen en eten indien wenselijk. Het jaar 2011 wordt gebruikt om dit ook voor

Lelystad verder uit te werken. Voor het totaal aan mogelijke acties in dit kader, begroten we € 100.000 voor 2011.

5.3 BUDGET EDUCATIEF PARTNERSCHAP EN ZORGSTRUCTUUR

5.3.1 Versterken educatief partnerschap met ouders

Om het lezen thuis te bevorderen en daarmee bij kinderen al op jonge leeftijd de taal te ontwikkelen, wordt het programma Boekenpret gecontinueerd. De subsidie wordt ook hier alleen ingezet om Boekenpret op de peuterspeelzalen in te zetten. Indien scholen Boekenpret ook een goede aanvulling vinden op hun reguliere aanbod, kunnen zij dit inkopen bij de Bibliotheek. De kosten van Boekenpret op de voorschoolse voorzieningen bedragen € 35.000,-. De insteek is dat met Boekenpret ook de relatie tussen ouders en leidsters wordt versterkt.

Dit versterken van het partnerschap met ouders dient ook op andere manieren vorm te krijgen. Het praten met ouders over hun bijdrage aan de ontwikkeling van het kind dient onderdeel te zijn van de standaard contacten die leidsters met de ouders hebben. Om dit contact tussen leidster en ouders te versterken is het bijvoorbeeld van belang dat ook de leidsters een intake gesprek hebben met de ouders. Daarnaast wordt gedacht aan het inzetten van huisbezoeken. Gerichte thema avonden kunnen ook worden ingezet om de relatie met ouders te versterken. En programma's zoals Verteltassen die de taalstimulering thuis bevorderen kunnen hierbij ook worden ingezet. Om vorm te geven aan het versterken van het educatief partnerschap, zal een specifiek plan ontwikkeld worden binnen het budget van € 100.000 per jaar (voor 2011).

5.3.2 Versterken (interne) zorgstructuur tot 4 jaar

Afspraken over de inzet van de JGZ verpleegkundigen (Icare) in de toeleiding naar peuterspeelzalen/kindcentrum moeten leiden tot een sluitende aanpak. Daartoe dient op het consultatiebureau voldoende aandacht te zijn voor taalontwikkeling en doorverwijzing naar de voorschoolse voorzieningen. Het is daarbij van belang dat verpleegkundigen samenwerken met de leidsters en vanuit hun deskundigheid de leidsters ook daadwerkelijk bijstaan in hun werk van alledag. Het zijn immers de leidsters die veel kinderen bijna elke dag zien en deze kinderen (en hun ouders) gericht kunnen ondersteunen. De afspraken over de gewenste inzet en resultaten moeten gemaakt worden binnen een budget van € 50.000,- per jaar (2011). Dit budget is beschikbaar naast het budget dat beschikbaar is voor het continueren van Instapje (€ 45.000 voor het bereiken van 30 gezinnen per jaar).

Daarnaast is het nodig de kwaliteit van de interne zorgstructuur in de voorschoolse voorzieningen te versterken. Daarbij gaat het om:

- Het versterken van de "onderwijs" kwaliteit van het aanbod in de voorschoolse voorzieningen
- Het versterken van het ontwikkelingsgericht handelen van de leidsters op de groep
- Het vergroten van de interne pedagogische kwaliteit.

Hierover moeten met de betrokken partijen verdere afspraken worden gemaakt en moet uitgewerkt worden hoe dit het beste tot stand kan komen. Budget dat voor dit doel wordt gereserveerd is € 120.000 per jaar (2011).

5.3.3 Monitoring

Het is van belang om op korte termijn te komen tot heldere resultaat afspraken voor de voorschoolse periode. Het introduceren van (CITO)toetsen in de voorschoolse periode wordt hierbij in de overweging meegenomen. Budget om tot een goede monitoring te komen is € 20.000.

5.4 BUDGET GEMEENTELIJKE FOCUS

5.4.1 Schoolbesturen en VVE

De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor VVE in de vroegschoolse periode en krijgen zelf middelen voor onderwijsachterstanden (gewicht leerlingen). De afgelopen periode ontvingen de schoolbesturen aanvullend daarop middelen van de gemeente voor VVE. Voor de schoolbesturen zag de subsidie 2009/2010 er als volgt uit:

- PCPO (3 scholen): eigen bijdrage € 41.550 en aanvullende bijdrage gemeente € 109.770
- SKOFV (1 school): eigen bijdrage € 19.000 en aanvullende bijdrage gemeente € 76.000
- OO (6 scholen): eigen bijdrage € 281.987 en aanvullende bijdrage gemeente € 42.933

In totaal was de bijdrage van de schoolbesturen € 342.537 en de totale gemeentelijke bijdrage aan de vier schoolbesturen € 228.703.

Inhoudelijk is in deze nota de keuze gemaakt de gemeentelijke focus te verplaatsen van de voor- en vroegschoolse periode naar de voorschoolse periode. Van belang hierbij is om gezamenlijk met alle partners te kijken hoe we kunnen toegroeien naar een kindcentrum met goede doorlopende leerlijnen en naar de herschikking van middelen. Uitgangspunt van het herschikken van de middelen is dat alle partners hun eigen verantwoordelijkheid nemen met de bijbehorende financiële lasten.

Het voorstel is om de subsidie voor 2011 conform de huidige wijze te handhaven.

5.4.2 Versterken van de doorgaande lijnen

Het is van belang te investeren in de doorgaande lijn tussen voorschoolse voorzieningen en de basisscholen. Hiertoe is vanuit de Lelystadse Educatieve Agenda reeds geïnvesteerd in een overdrachtsdocument dat op korte termijn op alle peuterspeelzalen verplicht zal worden gebruikt. Op termijn zal dit document op alle voorschoolse voorzieningen worden ingezet. Vanuit de specifieke VVE- peuterspeelzalen en -scholen vond reeds overleg plaats over de overdracht van peuters. Dit zal in de wijkspecifieke aanpak (zie hieronder) verder worden uitgewerkt. Er zijn middelen nodig om het overleg over de overdrachtte kunnen versterken. Het gaat dan niet alleen om het faciliteren (en organiseren) van de (warme) overdracht, maar ook om het investeren in de inhoudelijke aansluiting van de aanpak, methoden en competentieontwikkeling in de voorschoolse periode op die van de vroegschoolse periode. Vanuit de Lelystadse Educatieve Agenda is dit ook een prioriteit, maar vanuit deze nota is daarvoor aanvullend € 15.000 per jaar beschikbaar (2011).

5.4.3 Schakelklas NT2

Op dit moment is de subsidie aan de Schakelklas/NT 2 begeleiding € 200.000. Dit blijkt onvoldoende om de huidige formatie te kunnen financieren. Daarvoor is € 275.000,- nodig.

Tegelijkertijd blijkt met de huidige formatie niet alle kinderen voldoende bediend te kunnen worden.

Voor de begeleiding van kinderen die rechtstreeks uit het buitenland komen is er voor scholen de mogelijkheid subsidie aan te vragen bij het ministerie, mits het om minimaal 4 leerlingen per school gaat¹⁴. Door de leerlingen die uit het buitenland komen aan een (beperkt) aantal scholen toe te wijzen, wordt verwacht dat deze scholen in aanmerking kunnen komen voor rijkssubsidie. Het is de verantwoordelijkheid van het onderwijs zelf om onderwijs te bieden aan deze leerlingen. Van het onderwijs wordt zo snel mogelijk verwacht van deze regeling gebruik te maken. Vanaf het schooljaar 2011/2012 wordt hiervoor ook geen gemeentelijke subsidie meer ingezet.

De gemeentelijke subsidie wordt dan ook alleen nog ingezet voor extra taalondersteuning voor kinderen van 4 en 5 jaar die onaanspreekbaar op de basisschool komen. In 2009 ging het om 164 kinderen, tot halverwege 2010 om 53 kinderen. Net als op dit moment, kan aanmelding alleen als voldaan is aan de criteria (score woordenschat/tak toets). Kinderen worden twee keer per week extra begeleid op de eigen school, waarbij ook de leerkracht van het kind en de ouders betrokken worden. De gemeentelijke subsidie wordt in ieder geval voor 2011 gecontinueerd. Het streven is de kwaliteit en het bereik van de voorschoolse periode zo hoog te krijgen, dat uiteindelijk deze voorziening overbodig wordt. Gezien de aantallen is het de verwachting dat in 2011 nog € 200.000 nodig is om deze kinderen 2 keer per week extra begeleiding te bieden.

Op dit moment voert de Bibliotheek de Schakelklas/NT2 begeleiding uit. Dit ligt echter vrij ver van de kerntaken van de bibliotheek af en de bibliotheek heeft verzocht om gezamenlijk en verantwoord te komen tot een afbouw van betrokkenheid van de Flevomeer Bibliotheek hierbij. De periode 2011 en 2012 wordt gebruikt om tot een alternatief te komen waarbij de expertise van de Schakelklas/NT2 begeleiding op een goede manier elders onder gebracht kan worden. Alternatieven zijn bijvoorbeeld het onderwijs zelf, of meer specifiek, het samenwerkingsverband. Of wellicht een expertise centrum zoals de Taalschool van Almere, al dan niet in onderlinge samenwerking (als dependence).

¹⁴ De bedragen zoals genoemd in artikel 34 van de regeling bekostiging personeel PO op grond waarvan PO-scholen aanspraak kunnen maken op extra middelen voor leerlingen die korter dan een jaar in Nederland zijn, zijn € 2388,48 aan personele kosten en € 72,68 aan materiële kosten.

5.5 TOTAAL OVERZICHT VAN DE KOSTEN

Samenvattend betekenen bovenstaande ambities het volgende voor het budget voor 2011:

		Huidige uitgaven	JongLeren
1	Harmonisatie en integratie		
a	Bieden van regulier peuterspeelzaalwerk	€ 590.000	€ 590.000
b	Aanbod voor peuterspeelzaalwerk plus	€ 90.000	€ 90.000
c.	Bieden van VVE		
	Training	€ 82.000	€ 90.000
	Coördinatie	€ 35.000	€ 35.000
	Uitvoering	€ 620.000	€ 620.000
	Extra Taal	€ 15.000	€ 50.000
d.	Harmonisatie		€ 100.000
	TOTAAL	€ 1.432.000	€ 1.575.000
2.	Educatief partnerschap en zorgstructuur		
e.	Boekenpret	€ 20.000	€ 30.000
f.	Educatief partnerschap met ouders versterken		€ 100.000
g.	Versterken sluitende aanpak met Icare	€ 26.900	€ 50.000
h.	Instapje	€ 45.000	€ 45.000
i.	Kwaliteit versterken		€ 120.000
j.	Monitoring		€ 20.000
	TOTAAL	€ 91.900	€ 365.000
3.	Gemeentelijke focus		
k.	Bijdrage aan schoolbesturen	€ 230.000	€ 230.000
l.	Versterken doorgaande lijnen		€ 15.000
m.	Schakelklas/NT2	€ 200.000	€ 200.000
	TOTAAL	€ 430.000	€ 445.000
	TOTAAL	€ 1.953.900	€ 2.385.000

Hierbij zal in de uitwerking ook de mogelijkheden van cofinanciering worden meegenomen.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 CRITERIA VVE-DOELGROEP

De criteria met betrekking tot de doelgroep van de voorschoolse educatie zijn als volgt vastgesteld:

1. de gewichtenregeling die tot 1-8-2006 in het onderwijs van toepassing was (geboorteland en opleidingsniveau ouders) is de eerste toets;
2. als thuis niet of nauwelijks Nederlands wordt gesproken, dan behoort het kind tot de doelgroep van de voorschoolse educatie, ook als het kind volgens de onder genoemde gewichtenregeling geen doelgroepkind is;
3. als kinderen eenmaal geplaatst zijn op een peuterspeelzaal en de leidster komt op basis van haar observatie tot het oordeel dat extra ondersteuning zinvol is, dan wordt het kind aangemerkt als doelgroepkind en wordt de ondersteuning geboden.

De in- en uitstroomcriteria met betrekking tot de Schakelklas zijn als volgt vastgesteld:

Criteria instroom: het betreft kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar die ingeschreven zijn op een basisschool in Lelystad en geregeld de school bezoeken en die als gevolg van tweetaligheid een grote taalachterstand hebben (score op de begintoets vrijwel nul; ze spreken de taal niet);

Criteria uitstroom: het doel is dat kinderen na de ondersteuning door de leerkracht aanspreekbaar zijn in het Nederlands en delen van het lesprogramma kunnen volgen. Kinderen blijven in principe een jaar onder begeleiding, afhankelijk van de toetsscore en het advies van de leerkracht.

BIJLAGE 2 ONDERNOMEN ACTIES VVE

Voor regulier peuterspeelzaalwerk financiert de gemeente standaard twee dagdelen. VVE wordt standaard vier dagdelen aangeboden met twee professionals voor de groep. De ouders van VVE-doelgroepeuters betalen geen extra bijdrage voor de twee extra dagdelen.

Op 3 peuterspeelzalen wordt op gezette tijden een extra leidster ingezet zodat er meer aandacht is voor de (taal)ontwikkeling van de peuters.

Om de financiële drempels voor ouders te slechten, wordt vanuit landelijk beleid bepaald dat de ouderbijdrage voor VVE niet hoger mag zijn dan wat ouders zouden betalen voor kinderopvang.

Vanuit gemeentelijk armoedebeleid is ervoor gekozen dat voor ouders waarvan het belastbaar inkomen maximaal €2050,- per maand is VVE vanaf 1 november 2009 helemaal gratis is indien de peuter in de VVE-doelgroep valt.

De extra taalondersteuning (NT2-begeleiding/ Schakelklas) wordt vanaf 2008 ook ingezet vanaf 4 jaar. Voor 2008 werd deze ondersteuning alleen aangeboden aan leerlingen die direct uit het buitenland kwamen.

De samenwerking met het consultatiebureau is in het kader van toeleiding geïntensiveerd. Er zijn er afspraken gemaakt om peuterspeelzaalwerk standaard te noemen tijdens het gesprek dat plaatsvindt als de peuter twee jaar is en er is periodiek overleg met de peuterspeelzalen.

In het kader van de toeleiding is door de een 'welkomspakket' en de 'strippenkaart' ontwikkeld om het voor ouders extra aantrekkelijk te maken kennis te maken met de peuterspeelzaal. Met de strippenkaart kunnen ouders hun peuter gratis een dagdeel naar de peuterspeelzaal brengen. Op deze dagdelen is er een extra leidster op de groep om de vragen van de ouders te beantwoorden. Als ouders gebruik maken van de strippenkaart ontvangen zij een welkomspakket waar onder andere een boekje voor de peuter inzit. Ondanks de inzet van alle betrokken partijen is deze actie niet aangeslagen.

Er is een folder peuterspeelzaalwerk opgesteld voor ouders. Inzet buurtvoorlichter om de regeling voor gratis VVE onder de aandacht te brengen en meer bekendheid te geven. Voorlichting, bijvoorbeeld bij de moskee om het belang van de voorschoolse voorzieningen en VVE onder de aandacht te brengen.

Er is een handreiking VVE in het kader van armoedebeleid opgesteld voor de medewerkers van WIZ zodat ook zij het hoe en wat van VVE kennen/ kunnen opzoeken.

In 2008 is besloten de gegevens die voorhanden zijn te verzamelen en waar mogelijk mee te nemen in de Onderwijs monitor.

Met betrekking tot de doorlopende leerlijnen zijn bestaande afspraken tussen VVE-peuterspeelzalen en VVE-scholen met betrekking tot een 'warme' overdracht. Er is een overdrachtsdocument opgesteld dat dit schooljaar in werking zal treden.

BIJLAGE 3 ARMOEDE RISICO PROFIEL

Een kind (0-18 jaar) heeft een armoederisicoprofiel indien de ouders een armoederisicoprofiel hebben en/of het kind op een of meer ijkleeftijden (0, 2, 4, 12, 14 en 18 jaar) ontwikkelingsachterstanden heeft en gedrag vertoont waardoor hij/zij minder kans maakt om met de leeftijd van 18 jaar als zelfstandig burger in de maatschappij te kunnen functioneren.

Daarbij zijn een aantal risicofactoren te noemen:

1. laag inkomen (tot 120% van bijstandsniveau);
2. lage opleiding van de ouders;
3. ongezond gedrag en levensstijl van de ouders en het kind;
4. achterstand in de cognitieve, sociale en motorieke ontwikkeling van kinderen (motorieke ontwikkelingen kan niet losstaan van cognitieve en sociale ontwikkeling);
5. achterstand in Nederlandse taalbeheersing van kinderen;
6. niet of slecht beheersten van de Nederlandse taal door ouders
7. slechter huisvesting en onveilige woonomgeving;
8. schulden;
9. immigratie en/of (veelvuldig) verhuizen brengt taal- en sociale- en hechtingsproblematiek voort bij kinderen;
10. laaggeletterdheid en analfabetisme ouders.

BIJLAGE 4 VVE PEUTERSPEELZALEN EN VVE SCHOLEN

VVE- PEUTERSPEELZALEN

Dolfijntjes 1

Oostzeestraat 38; 8226 BA LELYSTAD

Dolfijntjes 2

Voorstraat 336; 8226 KA LELYSTAD

de Finnjol

Jol 24-54; 8243 GR LELYSTAD

Jip en Janneke

Schor 3; 8224 CM LELYSTAD

het Kabouterbos

Bosplaat 20; 8223 CV LELYSTAD

Kiekeboe

Griend 33-01; 8225 SX LELYSTAD

de Lepelaar

Kempenaar 14-58; 8231 VW LELYSTAD

Pino

Kwelder 1; 8224 CN LELYSTAD

Zeehondje

Middelgronden 17; 8223 ZL LELYSTAD

VVE SCHOLEN

Openbare basisschool De Optimist

Kwelder 1; 8224 CN LELYSTAD

Islamitische basisschool Al-Ihsaan

Kustrif 71; 8224 BE LELYSTAD

Protestants-Christelijke basisschool Ichtus

Waddenlaan 2; 8223 CL LELYSTAD

Rooms Katholieke basisschool Leatare

Leekerhoek 16; 8223 ZR LELYSTAD

Openbare basisschool De Vuurtoren

Middelgronden 17; 8223 ZL LELYSTAD

Openbare basisschool De Lepelaar

Kempenaar 14-58; 8231 VW LELYSTAD

Protestants-Christelijke basisschool Het Mozaïek

Kempenaar 21-06; 8231 GD LELYSTAD

Openbare basisschool De Finnjol

Jol 24-54; 8243 GR LELYSTAD

Protestants-Christelijke basisschool Driestromenland

Voorstraat 336; 8226 KA LELYSTAD

Openbare basisschool De Poolster

Oostzeestraat 38; 8226 BA LELYSTAD

Openbare basisschool De Brink

Griend 25-18; 8225 SC LELYSTAD

Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen Lelystad 2010

Artikel 1 Begripsbepaling

In deze verordening wordt verstaan onder peuterspeelzaal hetgeen daaronder wordt verstaan in de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen.

Artikel 2 Groepspeelruimte

1. In een peuterspeelzaal is voor ieder kind minimaal 3,5 m² netto-oppervlakte aan groepspeelruimte beschikbaar.
2. Elke ruimte is ingericht in overeenstemming met het aantal en de leeftijd van de op te vangen kinderen.

Artikel 3 Buitenspeelruimte

1. De peuterspeelzaal beschikt over aangrenzende buitenspeelruimte.
2. De buitenspeelruimte voldoet aan de volgende eisen:
 - a. voor kinderen toegankelijk en veilig bereikbaar;
 - b. een oppervlakte van minimaal 3 m² bruto-oppervlakte speelruimte per aanwezig kind;
 - c. ingericht in overeenstemming met de leeftijd van de op te vangen kinderen.

Artikel 4 Aanwijzing toezichthouders

1. Burgemeester en wethouders zien toe op de naleving van de bij deze verordening gestelde regels.
2. Burgemeester en wethouders wijzen de directeur van de GGD aan als toezichthouder.

Artikel 5 Onderzoek door de toezichthouder

1. De toezichthouder onderzoekt na een aanvraag als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen binnen 10 weken of de instandhouding redelijkerwijs zal plaatsvinden in overeenstemming met de voorschriften uit deze verordening.
2. De toezichthouder onderzoekt jaarlijks of de exploitatie van een peuterspeelzaal plaatsvindt in overeenstemming met de voorschriften uit deze verordening.
3. Naast het onderzoek, bedoeld in het eerste en tweede lid, kan de toezichthouder incidenteel onderzoek verrichten naar de naleving van de bij deze verordening gestelde voorschriften.

Artikel 6 Vastleggen onderzoeksresultaten

1. De toezichthouder legt zijn oordeel, naar aanleiding van een onderzoek bij een peuterspeelzaal als bedoeld in artikel 5, schriftelijk vast in een inspectierapport.
2. De toezichthouder zendt het inspectierapport aan onverwijld de houder van de peuterspeelzaal, die een afschrift daarvan ter inzage legt op een voor ouders en personeel toegankelijke plaats.
3. De toezichthouder maakt het inspectierapport uiterlijk drie weken na ontvangst openbaar.
4. Indien bij een onderzoek, als bedoeld in het eerste lid, tekortkomingen zijn geconstateerd zendt de toezichthouder een afschrift van het inspectierapport aan burgemeester en wethouders.

Artikel 7 Hardheidsclausule

Burgemeester en wethouders kunnen artikel 2 en 3 buiten toepassing laten of daarvan afwijken, voorzover toepassing gelet op het belang van kwalitatief verantwoorde opvang voor kinderen in een peuterspeelzaal leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard.

Artikel 8 Intrekking voorgaande regeling en inwerkingtreding

1. De Verordening kwaliteitsregels peuterspeelzalen Lelystad 2006 wordt ingetrokken.
2. Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag volgend op haar bekendmaking.

Artikel 9 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen Lelystad 2010

Algemene toelichting

Op 1 augustus 2010 is de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (hierna: de Wet) in werking getreden. Het doel van deze Wet is om jonge kinderen in peuterspeelzalen en kindercentra een veilig en stimulerende omgeving te bieden¹⁵.

Eén van de onderliggende doelstellingen van de nieuwe Wet is de regelgeving over peuterspeelzalen te harmoniseren met de kinderdagopvang. Hierdoor ontstaat een landelijk kwaliteitskader voor zowel de peuterspeelzalen als de kinderdagopvang met minimum kwaliteitseisen. In de Wet zijn dan ook een aantal minimale eisen voor de peuterspeelzalen vastgelegd en is tevens aan de minister de bevoegdheid gegeven aanvullende regelgeving voor de kwaliteit in een Algemene maatregel van Bestuur vast te leggen (AmvB). Van deze bevoegdheid is tot op heden geen gebruik gemaakt omdat de partijen een convenant hebben afgesloten waarin de kwaliteitseisen voor de houders van peuterspeelzalen nader zijn uitgewerkt¹⁶.

De eisen in het convenant hebben als uitgangspunt gediend voor de Beleidsregels kwaliteit peuterspeelzalen (hierna: Beleidsregels) van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).¹⁷ Echter, in deze Beleidsregels zijn geen eisen opgenomen ten aanzien van ruimte en inrichting van de peuterspeelzalen. Bij het opstellen van de verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen is aangesloten bij het convenant en de Beleidsregels kwaliteitseisen kinderopvang.

De verordening is in overleg met diverse deskundigen op het gebied van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang en de brancheorganisaties tot stand gekomen.

Ruimte en inrichting

Kwalitatief verantwoorde opvang voor kinderen kan niet zonder het stellen van kwaliteitseisen. Eisen inzake ruimte en inrichting vormen hier een essentieel onderdeel van. De eerste levensjaren van een kind zijn belangrijk voor de ontwikkeling van de cognitieve, de sociaal-emotionele en de motorische vaardigheden. De opvoeding door de ouders legt daarvoor de basis, maar ook de rest van de omgeving waarin het kind opgroeit is van belang. Veel kinderen brengen enkele uren per dag door in peuterspeelzalen en andere kindercentra. Ze moeten daar veilig kunnen spelen en voldoende ruimte hebben.

Bestaande eisen over veiligheid en gezondheid die algemeen geldend zijn en volgen uit andere wet- en regelgeving zoals bouwvoorschriften, brandveiligheidsvoorschriften, eisen aan speeltoestellen, keukenhygiëne en dergelijke.

Toezicht

In dit hoofdstuk is het kader voor het toezicht beschreven. Op de handhaving, zijn de algemene handhavingsbevoegdheden uit de Awb van toepassing.

¹⁵ Voorheen de Wet kinderopvang (zie Staatsblad Pm).

¹⁶ Verantwoord peuterspeelzaalwerk: een eerste stap naar de toekomst, Convenant Kwaliteit peuterspeelzaalwerk d.d. 9 november 2009.

¹⁷ Deze beleidsregels zijn van kracht ingaande 1 augustus 2010.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 2 Groepspeelruimte

In dit artikel wordt bepaald dat voor elk kind 3,5m² netto oppervlak speelruimte aanwezig moet zijn. Speelruimtes dienen passend te zijn ingericht voor spelen en rusten. Bij de inrichting van de binnenruimte dient rekening te worden gehouden met zowel het aantal kinderen dat van een ruimte gebruik maakt als de leeftijd van de kinderen. Op basis van dit artikel dient elk kind ook daadwerkelijk over minimaal 3,5m² netto speelruimte te kunnen beschikken. Het gaat daarbij om het totale aantal vierkante meters die beschikbaar zijn in de groepsruimten. Dus de lengte vermenigvuldigd met de breedte van de ruimtes waar de kinderen spelen.

Daarnaast is de houder van een peuterspeelzaal gehouden aan de eisen die zijn vastgelegd in het Bouwbesluit 2003. Het Bouwbesluit bevat bouwtechnische voorschriften waaraan alle bouwwerken minimaal moeten voldoen. Peuterspeelzalen vallen onder de categorie 'bijeenkomstfunctie voor kinderopvang'. De eisen uit het Bouwbesluit hebben betrekking op veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en milieu.

Artikel 3 Buitenspeelruimte

Dit artikel geeft aan dat de buitenspeelruimte voor kinderen die gebruik maken van de peuterspeelzaal aangrenzend aan de peuterspeelzaal dient te zijn gesitueerd. Evenals de binnenruimte dient de buitenruimte voor spel geschikt te zijn en ingericht in overeenstemming met de behoeften en mogelijkheden van de kinderen. Ook voor de buitenspeelruimte geldt dat bij de inrichting rekening dient te worden gehouden met het aantal kinderen en de leeftijd van de kinderen die gebruik maken van de ruimte. De speelruimte bestaat per aanwezig kind uit minimaal 3m² bruto oppervlakte. Met aanwezig kind wordt bedoeld op in de peuterspeelzaal aanwezige kinderen, niet noodzakelijkerwijs buitenspelend.

Artikel 4 Aanwijzing toezichthouders

Dit artikel maakt burgemeester en wethouders (hierna B&W) verantwoordelijk voor de naleving van deze verordening. B&W wijzen de directeur van de GGD aan als toezichthouder. Dit is in overeenstemming met het systeem van de wet. De directeur van de GGD oefent aldus het toezicht uit onder het gezag van de burgemeester en wethouders. Afdeling 5.2. van de Algemene wet bestuursrecht bevat een algemene regeling van de bevoegdheden van toezichthouders, zoals het recht op het betreden van plaatsen, op het vorderen van inlichtingen en het inzien van schriftelijke stukken.

Artikel 5 Onderzoek door de toezichthouder

In dit artikel worden drie soorten van onderzoek onderscheiden. In de eerste plaats onderzoekt de toezichthouder naar aanleiding van een aanvraag voor de exploitatie van een peuterspeelzaal of aan de voorschriften uit deze verordening zal worden voldaan. Daarnaast voert de toezichthouder jaarlijks regulier onderzoek uit bij bestaande peuterspeelzalen. Voorts beschikt de toezichthouder op grond van lid 3 over de mogelijkheid om incidenteel onderzoek te verrichten naar de naleving van de voorschriften uit deze verordening.

Artikel 6 Vastleggen onderzoeksresultaten

De resultaten van het onderzoek uit artikel 5 worden door de toezichthouder schriftelijk vastgelegd in een inspectierapport. De toezichthouder zendt het inspectierapport aan de houder van de peuterspeelzaal. De houder zorgt er voor dat zowel ouders van kinderen in de peuterspeelzaal als het personeel inzage hebben in het inspectierapport van de toezichthouder. Uiterlijk 3 weken na ontvangst maakt de toezichthouder het inspectierapport openbaar. Het ligt voor de hand dat de toezichthouder voor de openbaarmaking een breed toegankelijk medium kiest. Gedacht kan worden aan de mogelijkheden die het internet biedt. Ingeval de toezichthouder constateert dat niet voldaan wordt aan de eisen ten aanzien van de groepspeelruimte en de buitenspeelruimte dan geeft hij dit zo snel mogelijk door aan B&W. In de praktijk zal het veelal betekenen dat de toezichthouder het inspectierapport naar de burgemeester en wethouders zendt.

Artikelen 7

Het opnemen van een hardheidsclausule in deze verordening opent de mogelijkheid voor burgemeester en wethouders om, in gevallen waarin toepassing van een artikel van de verordening een onbillijkheid van overwegende aard zou opleveren, artikel 2 en 3 buiten toepassing te laten of daarvan af te wijken. Het afwijkende besluit van burgemeester en wethouders moet altijd binnen de doelstellingen van de verordening passen. De toepassing van de hardheidsclausule moet beperkt blijven tot individuele gevallen. Het gebruik van dit artikel is slechts in uitzonderlijke gevallen mogelijk.

Artikel 8 en 9

Deze bepalingen spreken voor zich.

BIJLAGE 6 WAARDERINGSKADER ONDERWIJS INSPECTIE

Het VVE-waarderingskader bestaat uit vier domeinen, met daarbinnen in totaal circa 20 aspecten. Twee van de vier domeinen (context en condities) spelen vooral op gemeentelijk niveau. De twee andere domeinen worden vooral op de VVE-locaties beoordeeld. Het VVE-waarderingskader op hoofdlijnen (domeinen en aspecten):

VVE-BELEIDSCONTEXT (= beleid en organisatie op gemeentelijk niveau)

- Gemeentelijke VVE-beleid
- VVE-coördinatie op gemeentelijk niveau
- Systematische evaluatie en verbetering van VVE op gemeentelijk niveau

VVE-CONDITIES (GGD-rapporten)

- Basiskwaliteit: algemeen
- Basiskwaliteit: voorschoolse educatie

KWALITEIT VAN DE UITVOERING VAN VVE (op de voor- en de vroegscholen)

- Ouders
- Kwaliteit van de educatie
- Ontwikkeling, begeleiding en zorg
- Interne kwaliteitszorg
- Doorgaande lijn

OPBRENGSTEN (=resultaten van VVE)

- Bereik
- Resultaten, met name eind groep 2

Zodra de bestandsopname in een gemeente 'klaar' is, wordt daar overgeschakeld op het zogenaamde signaalgestuurde toezicht.

BIJLAGE 7 VISIE G27/32 OP HARMONISATIE VOORSCHOOLSE VOORZIENINGEN

Doel en ambitie

De G27/32 willen een passend voorschools aanbod creëren voor ieder kind door het te stimuleren in de breedste zin van het woord (zowel talentontwikkeling als achterstanden tegengaan) binnen kwalitatief goede en veilige voorzieningen met duidelijke afspraken en afstemming met zowel de ouders/verzorgers als ketenpartners in onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en zorg.

Uitgangspunten

Onder talentontwikkeling verstaan we hier de optimale ontwikkeling van jonge kinderen in motorisch, cognitief en sociaal opzicht. Daartoe moet een veilige en stimulerende omgeving worden geboden en moeten hoogwaardige professionele beroepskrachten beschikbaar zijn. Ongeacht de vorm die wordt gekozen, kan talentontwikkeling bij ieder kind pas optimaal verlopen als voor alle mogelijke obstakels die deze ontwikkeling in de weg staan verantwoordelijkheid wordt genomen door iemand uit de keten. Een gedeelde verantwoordelijkheid door een ketenbrede aanpak en het delen van expertise leidt tot betere resultaten. Het is essentieel om ouders volop te betrekken bij de talentontwikkeling van hun kinderen en handvatten te bieden zodat deze talenten ook thuis kunnen worden versterkt.

Van harmonisatie naar integratie

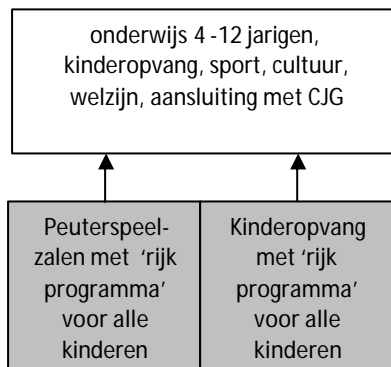
Een eerste stap in het toewerken naar een passend aanbod voor ieder kind is *ontwikkelen*: zorgen voor een hoger kwaliteitsniveau van bestaande voorzieningen. Dit is in de kern wat het wetsvoorstel OKE¹⁸ beoogt: de kwaliteit van peuterspeelzalen verbeteren en een uitbreiding van de voorschoolse educatie door een aanbodplicht voor gemeenten.

Korte termijn: Harmoniseren

Harmoniseren betekent in de visie van de G27/G32 dat op *alle* voorschoolse voorzieningen (peuterspeelzalen en kinderopvang) een hoogwaardig pedagogisch en educatief aanbod beschikbaar is, bij voorkeur 4 dagdelen per week en gericht op brede ontwikkelingsstimulering van *alle* kinderen. Anders gezegd: bestaande voorschoolse voorzieningen moeten in functioneel opzicht gelijkwaardig en toegankelijk worden voor alle kinderen en ontwikkeling in de breedste zin van het woord stimuleren. Deze functionele harmonisatie is het doel van de G27/32 voor de korte termijn. Om afstemming en een gedeelde verantwoordelijkheid voor een ketenbrede aanpak mogelijk te maken, moeten een doorgaande lijn met de basisschool, een goede zorgstructuur en betrokkenheid van ouders gegarandeerd zijn. Door functionele harmonisatie:

- wordt effectief gewerkt aan zowel aan talentontwikkeling als aan achterstandsbestrijding;
- worden ongewenste effecten van 'doelgroepenbeleid', waaronder segregatie, tegengegaan;
- kan in deze leeftijdsperiode een hoog rendement worden bereikt; een rijke omgeving biedt bij uitstek kansen om een brede ontwikkeling te stimuleren;
- wordt kinderen een stevige basis geboden waarvan zij in hun latere schoolloopbaan en ook daarna nog profiteren;

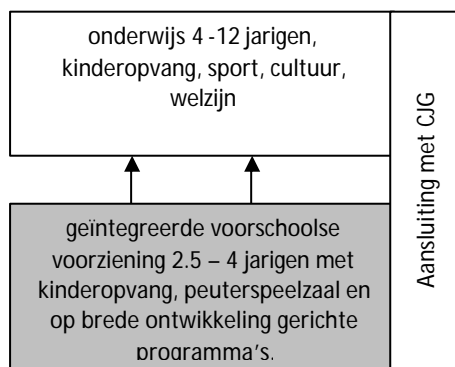
¹⁸ Zie bijlage 1 voor een samenvatting van het wetsvoorstel.

Figuur 1: functionele harmonisatie: op alle voorschoolse voorzieningen (peuterspeelzalen en kinderopvang) een hoogwaardig pedagogisch en educatief aanbod, gericht op de brede ontwikkeling van alle kinderen. Een doorgaande lijn met de basisschool, een goede zorgstructuur en betrokkenheid van

Langere termijn: Integreren

Voor de langere termijn streven de G27/32 naar een verdergaande integratie van voorschoolse voorzieningen: kindercentra waarin peuterspeelzaal en kinderopvang geïntegreerd zijn, waarin op brede ontwikkeling gerichte programma's worden aangeboden aan *alle* kinderen, voor 4 dagdelen per week, en waarin een natuurlijke afstemming met en aansluiting op de basisschool en het Centrum voor Jeugd en Gezin is geregeld. Deze geïntegreerde voorziening kan op termijn eventueel worden gekoppeld aan of samengevoegd met de basisschool. De voorstellen van de Onderwijsraad¹⁹ zijn een goed vertrekpunt voor de lange termijnvisie van de G27/32. De raad pleit voor een breed toegankelijke voorziening voor tenminste 4 dagdelen per week voor alle twee- en driejarigen, dus niet alleen voor kinderen in achterstandssituaties. Zo wordt een basisvoorziening gecreëerd met een waardevol programma voor ieder kind.

Figuur 2: geïntegreerde voorschoolse voorziening: kindercentra waarin peuterspeelzaal en kinderopvang geïntegreerd zijn

Voorwaarden en aandachtspunten voor realisatie

a. duidelijke regie en voldoende geld

Een passend ontwikkelaanbod voor ieder kind is alleen mogelijk als er goed wordt samengewerkt tussen de verschillende partners (voorschoolse voorzieningen, ouders, onderwijs, zorg). Hiervoor is ook een duidelijke invulling van lokale regie noodzakelijk en afstemming van bestuurlijke verantwoordelijkheden tussen kinderopvang, peuterspeelzalen, onderwijs en zorg. Ook een gedeelde visie op harmonisatie of integratie van voorschoolse voorzieningen en sturing op het proces van totstandkoming daarvan is een onmisbare voorwaarde. Verschillende organisaties komen niet als 'vanzelf' tot ketensamenwerking.

¹⁹ Een rijk programma voor ieder kind, Onderwijsraad, juli 2008.

Vanuit haar verantwoordelijkheid voor het jeugdbeleid en voor de toegankelijkheid, spreiding en kwaliteit van voorzieningen voor kinderen en jongeren, kan de gemeente hierin een natuurlijke regierol spelen. Gemeenten kunnen via lokaal overleg en door middel van overtuigingskracht, geld en handhaving sturen. Geld blijft een belangrijk middel om samenwerking te stimuleren en tot een gezamenlijke aanpak te komen²⁰.

Rijksregelgeving en -financiering zouden de totstandkoming van geharmoniseerde danwel geïntegreerde voorschoolse voorzieningen moeten stimuleren.

b. hoge kwaliteit van leidsters

Goede educatieve kwaliteiten bij alle leidsters zijn noodzakelijk. Opleidingen (initieel en postinitieel) voor leidsters in peuterspeelzalen en kinderopvang en voor leerkrachten in de vroegschool zouden specifiek aandacht moeten besteden aan de ontwikkeling en het leren van het jonge kind, de ontwikkelingspsychologie, de gezinspedagogiek, de orthopedagogiek en de onderwijspedagogiek.

c. ouderbetrokkenheid

Talentontwikkeling en het voorkomen en wegwerken van achterstanden heeft een grotere kans van slagen als de ouders betrokken zijn. Daarom is ouderbetrokkenheid een voorwaarde bij het realiseren van geharmoniseerde danwel geïntegreerde voorzieningen. Een goede zorgstructuur en de aansluiting met het CJG bieden de mogelijkheid om ouders, wanneer dat nodig is, te ondersteunen bij het opvoeden en gezond opgroeien van hun kinderen.

d. geleidelijkheid

Een scenario van geleidelijkheid heeft vooralsnog de voorkeur: uitgaan van bestaande voorzieningen, van daaruit harmoniseren van inhoud en werkwijze en pas daarna organisatorische integratie. Ook moet een werkbaar schaal gehanteerd worden, bijvoorbeeld het niveau van de wijk.

Waarom verder dan OKE?

Het kabinet heeft met het wetsvoorstel OKE de ambitie dat gemeenten aan alle kinderen die dat nodig hebben voorschoolse educatie aanbieden via peuterspeelzalen en kindercentra. De bedoeling is dat voor die kinderen een situatie wordt gecreëerd waarin het niet uitmaakt of ze op een kindercentrum of een peuterspeelzaal zitten. In beide gevallen moeten zij kunnen rekenen op een vergelijkbare basiskwaliteit van voorzieningen en een vergelijkbare kans om eventuele taalachterstanden in de voorschoolse periode te verminderen²¹. De G27/32 vinden het wetsvoorstel in beginsel een goede eerste stap, maar niet vergaand genoeg:

1. Het wetsvoorstel gaat uit van een doelgroepbenadering. Voor alle kinderen *die dat nodig hebben* moet voorschoolse educatie aangeboden worden. De G27/32 willen af van deze benadering en een hoogwaardig pedagogisch en educatief aanbod van tenminste 4 dagdelen, voor *alle* kinderen. De nadruk op bestrijding van achterstanden via vve zorgt volgens de G27/32 voor een disbalans

²⁰ Amsterdam heeft onderzoek gedaan naar de vraag in welke richting de Amsterdamse voorschool zich zou kunnen en/of moeten ontwikkelen. Amsterdam heeft daarbij drie scenario's voor ogen:

1. de voorschool breidt zich uit tot 100% doelgroepbereik in 2013
2. de voorschool breidt zich uit tot 100% bereik van alle kinderen in 2013
- 3a. de voorschool krijgt de vorm van een basisvoorziening voor doelgroepeuters.

3b. de voorschool krijgt de vorm van een basisvoorziening voor alle peuters.

Om te kunnen garanderen dat alle kinderen uit de doelgroep gebruik kunnen maken van de basisvoorziening voorschool (3a) is circa € 30 mln subsidie nodig. Om te garanderen dat alle Amsterdamse peuters gebruik kunnen maken van de basisvoorziening voorschool (3b) is ruim € 62 mln subsidie nodig. Zie voor rekenmodellen Systemsprong VV, eindrapport IOO, mei 2009.

²¹ p.59 MvT

in de brede (talent)ontwikkeling van kinderen. Kinderen met achterstanden krijgen een te eenzijdig aanbod en kinderen zonder achterstanden krijgen geen of een te beperkt aanbod. Zo worden ontwikkelingskansen gemist. Bovendien werkt de systematiek van doelgroepfinanciering onbedoelde en ongewenste neveneffecten als segregatie in de hand.

2. De Onderwijsraad²² heeft criteria geformuleerd waaraan aanbod en werkwijze van pedagogische voorzieningen getoetst kunnen worden:

- zorg voor veiligheid, stabiliteit en continuïteit;
- stimuleer een brede ontwikkeling, maar zorg ook voor recreatie en ontspanning;
- stimuleer eigen verantwoordelijkheid en geef kinderen de kans actief mee te doen.

De G27/32 constateren dat aan het eerste criterium door voorschoolse voorzieningen nog onvoldoende wordt voldaan. Dat is grotendeels een gevolg van wisselende groepssamenstelling. De vrije markt in de kinderopvang en de versnippering in aanbieders werken niet bevorderend voor de kwaliteit en blijkt ook nog steeds in kwantitatief opzicht tekort te schieten. Uit recent onderzoek²³ blijkt voorts dat een eerder geconstateerde dalende trend in de algemene proceskwaliteit van kinderdagverblijven zich verder voortzet. De kinderopvang kenmerkt zich volgens de G27/32 door een spanningsveld tussen het belang van het kind, de wensen/belangen van ouders en bedrijfsmatige randvoorwaarden en heeft nog geen traditie van samenwerking met basisscholen.

In het wetsvoorstel wordt aangegeven dat het kabinet er voor heeft gekozen om de diversiteit van voorzieningen in stand te houden en ook geen geld heeft voor verdergaande stappen. In de scenario's van de G27/32 wordt die diversiteit in ook in stand gehouden (peuterspeelzalen en kinderopvang blijven als functies bestaan), maar worden voorschoolse voorzieningen rijker in aanbod en op termijn geïntegreerd. Volgens de G27/32 is het huidige voorzieningenstelsel in het licht van bovengenoemde criteria suboptimaal. Het wetsvoorstel beperkt zich tot het verhogen van de kwaliteit van peuterspeelzalen en een beter aanbod voor doelgroepkinderen. Daarmee kiest het kabinet voor een aanpak die volgens de G27/32 onvoldoende garanties biedt om ieder kind alle kansen op een brede (talent)ontwikkeling te bieden.

Overige aandachtspunten bij het wetsvoorstel

Naast de hierboven genoemde reactie op de wijze waarop het kabinet de harmonisatie wil inzetten, zijn nog een aantal kanttekeningen bij het wetsvoorstel te maken:

3. Gemeenten worden wettelijk verantwoordelijk voor het aanbieden van voorschoolse educatie die aan wettelijke kwaliteitseisen voldoet. In het wetsvoorstel zijn geen aanbodplicht en kwaliteitseisen voor vroegschoolse educatie door basisscholen opgenomen. De kwaliteit van een samenhangend en doorgaand voor- en vroegschoolse aanbod is daardoor niet gegarandeerd.
4. Gemeenten worden verplicht afspraken met scholen te maken over onder meer resultaten in de vroegschoolse educatie. Een goede operationalisering van die opbrengsten is op dit moment nog niet voorhanden. Opbrengsten kunnen als gevolg daarvan moeilijk worden gemeten en er kan moeilijk op worden gestuurd.
5. In het wetsvoorstel wordt het toezicht gericht op randvoorwaarden. Om te kunnen garanderen dat de kwaliteit van de educatie in voorschoolse voorzieningen op orde is, zou het toezicht steviger moeten worden ingevuld en ook de kwaliteit van educatieve aspecten moeten omvatten. Het inspectietoezicht zou zich bovendien in de opbouwfase niet moeten beperken tot een risicogestuurde aanpak, maar een stimulerende bijdrage moeten leveren aan alle instellingen.

²² Een rijk programma voor ieder kind, Onderwijsraad, juli 2008.

²³ Pedagogische kwaliteit van de opvang voor 0- tot 4-jarigen in Nederlandse kinderdagverblijven in 2008, NCKO, mei 2009

6. In het wetsvoorstel is opgenomen dat de hoogte van de financiële bijdrage aan de peuterspeelzaal voor *alle* ouders maximaal wordt vastgesteld op de hoogte van de bijdrage die de minst draagkrachtige ouders betalen voor kinderopvang. Dit betekent dat voor de inkomensgroepen boven het minimumloon de (voorschool)peuterspeelzaal goedkoper is dan de kinderopvang. Voor de hogere inkomensgroepen zal het verschil aanzienlijk worden en kunnen leiden tot verschuiving van kinderen naar de goedkopere voorziening. De meerkosten van de peuterspeelzalen zullen voor rekening van de gemeenten komen. Wij beschouwen deze te verwachten ontwikkeling als een ongewenst neveneffect van de poging om financiële drempels weg te nemen. Een inkomensafhankelijke variant kan het neveneffect voorkomen.

Vervolg

Dit visiedocument komt voort uit een expertmeeting die door VNG en G27/32 gezamenlijk is georganiseerd. Dit concept wordt besproken in het ambtelijk overleg G27/32 op 23 september en de bestuurlijke kerngroep op 2 oktober as. Het concept wordt nog nader uitgewerkt in de vorm van een 'structuurschets' voor de hierboven beschreven scenario's.

Bijlage 1 Samenvatting wetsvoorstel OKE

Het wetsvoorstel Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE) heeft een tweeledig doel: een veilige, stimulerende omgeving waarborgen voor jonge kinderen in peuterspeelzalen en kindercentra en taalachterstanden vroeg signaleren en effectief aanpakken. Het wetsvoorstel omvat drie maatregelen:

1. kwaliteitsimpuls voor alle peuterspeelzalen door wet- en regelgeving te harmoniseren met die van de kindercentra. Hierdoor is verdere samenwerking tussen instellingen mogelijk en worden meer kinderen bereikt die extra steun bij taalontwikkeling nodig hebben.
2. financieel toegankelijke peuterspeelzalen: de hoogte van de financiële bijdrage voor ouders die hun kind laten deelnemen aan voorschoolse educatie wordt maximaal vastgesteld op de hoogte van de bijdrage die ouders betalen voor kinderopvang.
3. beter en breder aanbod van vve, zowel in peuterspeelzalen als in kindercentra, en verbetering van de toeleiding. Het wetsvoorstel biedt een grondslag voor een Amvb om kwaliteitseisen voor voorschoolse educatie in zowel peuterspeelzalen als kindercentra voor te kunnen schrijven.

De ambitie van het kabinet is dat gemeenten aan alle kinderen die dat nodig hebben voorschoolse educatie aanbieden via peuterspeelzalen en kindercentra. Daarnaast is de ambitie dat gemeenten zich samen met alle betrokken partijen inspannen om al deze kinderen aan voorschoolse educatie te laten deelnemen. Verder wordt gestreefd naar minder segregatie in de voorschoolse periode dan wanneer het aanbod van voorschoolse educatie zich alleen zou beperken tot peuterspeelzalen. Gemeenten worden *wettelijk verplicht* tot het aanbieden van voldoende, kwalitatief volwaardige en voor iedereen betaalbare plaatsen voor voorschoolse educatie in aantal en spreiding. Gemeenten krijgen een *inspanningsverplichting* om zoveel mogelijk kinderen uit de doelgroep met voorschoolse educatie te bereiken. Alle betrokken partijen worden verplicht om afspraken te maken over de invulling van de inspanningsverplichting en die na te komen. Deze afspraken gaan over doelgroepbepaling, toeleiding, de organisatie van een doorlopende leerlijn van voor- naar vroegschoolse educatie en over het resultaat van de vroegschoolse educatie.

In het kader van de landelijke kwaliteitseisen voor peuterspeelzalen wordt de verantwoordelijkheid voor het toezicht bij gemeenten belegd. De uitvoering dient plaats te vinden door de GGD-en. Om de handhaving van de kwaliteitseisen van de gemeente te kunnen volgen, moet het college van B&W jaarlijks aan de gemeenteraad en de minister van OCW rapporteren over de bevindingen en oordelen van de GGD over de kwaliteit van de peuterspeelzalen en over de wijze van handhaving door de gemeente.

De inspectie van het onderwijs houdt toezicht op de kwaliteit van de gesubsidieerde voorschoolse educatie op een peuterspeelzaal of kindercentrum aan de hand van het toezichtkader voorschoolse educatie. De Inspectie van het onderwijs rapporteert over de bevindingen van het toezicht aan de peuterspeelzaal of het kindercentrum en aan de gemeente. De inspectie van het onderwijs houdt toezicht na signalen op verzoek van de gemeente of op eigen initiatief. De gemeenten en de Inspectie van het Onderwijs kunnen signalen krijgen van de GGD, de basisschool, de ouders en de kinderopvang of peuterspeelzaal zelf.

De GGD gaat bij alle kindercentra en peuterspeelzalen waar voorschoolse educatie wordt aangeboden, beoordelen of aan een aantal basisvoorwaarden voor voorschoolse educatie is voldaan. De GGD voegt de gegevens toe aan het rapport over kwaliteitseisen. De GGD geeft het rapport ook in afschrift aan de Onderwijsinspectie als ze tekorten heeft geconstateerd op deze randvoorwaarden.